

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

ISÄT PÄIVÄHOIDON ASIAKKAINA

Kasvatuskumppanuus isien näkökulmasta

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveystieteiden
Sosionomi
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
Opinnäytetyö
Syksy 2014
Jami Lyyra
Verner Perenius

TAHTO

*Isättömiä lapsia ei ole.
Eikä äidittömiä.
Lapsettomia isiä kyllä.
Ja äitejä.*

*Mutta jokaisella lapsella
on isä.
Jossakin.
Jokainen kantaa sisällään
sitä osaa joka on isästä.
Tahto tai ei.*

*Lapsestaan voi luopua.
Isästään ei.
Tahtoi tai ei.*

Olla-Riitta Seppänen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

LYYRA, JAMI & PERENIUS, VERNERI: Isät päivähoiton asiakkaina. Isien kokemuksia päivähoiton asiakkuudesta

Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyön opinnäytetyö, 57 sivua, 24 liitesivua

Syksy 2014

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoite oli tutkia isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta lahtelaisissa päiväkodeissa. Lisäksi tavoitteena oli tutkia eroavatko nämä kokemukset kasvatuskumppanuudesta eri päivähoitoalueilla, sekä isoissa ja pienissä päiväkodeissa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa Lahden kaupungin päivähoitohenkilöstölle tietoa isien näkemyksistä kasvatuskumppanuudesta vuonna 2014, sekä kuvailla isejä päivähoiton asiakkaina ja kasvatuskumppaneina.

Teoriaosuudessa käsitellään Bronfenbrennerin ekologista kasvatusteoriaa, kasvatuskumppanuutta ja isyyttä. Bronfenbrennerin ekologista kasvatusteoriaa tarkastellaan kasvatuskumppanuuden näkökulmasta ja avataan teorian neljä tasoa; mikro, meso, ekso ja makrosysteemit. Kasvatuskumppanuutta käsitellään teoreettisesti, sekä avataan mitä se on käytännössä ja minkälaisia haasteita se vanhemmille ja päivähoiton henkilökunnalle asettaa. Isyyttä lähestytään historiallisesta näkökulmasta ja määritellään isyyden eri käsitteitä. Isyyttä ja isän merkitystä lapsen kasvattajana tuodaan myös esiin.

Varsinainen tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena. Teimme kyselytutkimuksen, jossa oli mukana kuusi lahtelaista päiväkotia. Kyselytutkimus toteutettiin webropol ohjelmalla, johon kaikki vastaajat saivat tunnukset, joilla varmistettiin anonymiteetin säilyminen. Kyselyyn oli myös mahdollisuus vastata paperiselle versiolle, joka palautettiin suljetussa kirjekuoressa päiväkodeille.

Kyselytutkimuksen tulokset osoittivat, että isät ovat pääosin melko tyytyväisiä iseinä saamaansa palveluun ja kohtaamiseen. He kokivat voivansa luottaa päivähoiton hoitohenkilökuntaan lasta tai perhettä koskevissa vaikeissa asioissa. Iseillä oli paljon hyviä kehittämissuhteita päiväkotien vanhempainiltoihin ja isien kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Avainsanat: Kasvatuskumppanuus, ekologinen kasvatusteoria, isyys, päivähoito.

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Bachelor of Social Service.

LYYRA, JAMI & PERENIUS, VERNERI: Fathers daycare clients. Fathers experience of the parenting partnership in daycare

Bachelor's Thesis in social pedagogy for work with children and young people,
57 pages, 24 appendices

Autumn 2014

ABSTRACT

The goal of this thesis was to study fathers experience of the parenting partnership in daycare in the city of Lahti. Also the aim was to research if there is a difference between those experiences in different areas and between small and bigger daycare center. The purpose of our thesis was to produce facts for employees of the daycare about fathers point of views of the parenting partnership in year 2014, also to describe dads as the clients of daycare and as a parenting partners.

The Bronfenbrenners ecological theory of human development is used as a theoretical ground for the study. In the theory part of this thesis are also been studied the parenting partnership and fatherhood. The Bronfenbrenner theory's four levels are examined from the parenting partnership point of view. Those levels are micro, meso, exo and macro systems. Parenting partnership is examined theoretical way to open what it is and what it means for parents and daycare personnel. Also the challenges of this partnership are discussed. Fatherhood is examined from the historical point of view. In the theoretical part are also defined terms of fatherhood. Fatherhood and the value of dads as the broachers are also brought up.

The actual study was done as a quantity research. We made questioner in which took part six day care centers in the city of Lahti. The questioner was actualized by webropol -programme. Everyone who took part in this questioner was given account passwords so their anonymity was safe. Questioner was also able to answer as a paper version, which was returned to the day care center enclosed. As the result of questioner can be said that most of the fathers are quite happy and satisfied for the services of the day care centers as dads. They felt that they are able trust the personnel of the day care centers in delicate matters of their family. Questioner brought up many good developing ideas for parents nights in nurseries and also for the co-operation between the fathers and personnel.

Key words: Parenting partnership, ecological theory of human development, fatherhood, day care

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	BRONFENBRENNERIN EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA	8
2.1	Mikro- ja mesosysteemi	8
2.2	Ekso- ja makrosysteemi	9
3	KASVATUSKUMPPANUUS	11
3.1	Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet	12
3.2	Kasvatuskumppanuus käytännössä	14
3.3	Kasvatuskumppanuuden haasteet	15
4	ISYYS	17
4.1	Isyyden historia	17
4.2	Isyyden käsitteet	19
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	22
5.1	Kohdeorganisaatio	22
5.2	Tavoite ja tarkoitus	23
5.3	Tiedonhaun kuvaus	23
5.4	Tiedonkeruu menetelmä	25
5.5	Määrällinen tutkimus	25
5.6	Sisältöanalyysi	26
5.7	Tutkimuslomakkeen esittely	26
5.8	Tutkimuksen kohdejoukko ja otannan perusteet	28
5.9	Tutkimusprosessin perusteellinen kuvaus	28
6	TUTKIMUSTULOKSET	30
6.1	Taustakysymykset	30
6.2	Kohtaaminen päivähoidon henkilökunnan kanssa	31
6.3	Luottamus ja puheeksiottaminen	36
6.4	Kasvatuskeskustelut	37
6.5	Vanhempainillat	39
6.6	Isien osallisuuden kehittäminen	40
6.7	Vanhempainiltojen kehittäminen isien näkökulmasta houkuttelevammaksi	41
6.8	Isien ja päivähoidon henkilökunnan välisen yhteistyön kehittäminen	41

7	JOHTOPÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN TULOKSISTA	43
7.1	Kohtaaminen päivähoidon henkilökunnan kanssa	43
7.2	Luottamus ja puheeksiottaminen	45
7.3	Kasvatuskeskustelut	47
7.4	Vanhempainillat, osallistuminen ja kehittäminen	48
8	POHDINTA	50
	LÄHTEET	55
	LIITE 1: TUTKIMUKSEN SAATEKIRJE	59
	LIITE 2: KYSELYLOMAKE	60
	LIITE 3: TUTKIMUKSEN PERUSRAPORTTI	70

1 JOHDANTO

1960-luvulla alkaneet yhteiskunnalliset muutokset Euroopassa ovat ohjanneet naisia kouluttautumaan ja osallistumaan työelämään. Muutos on lisännyt tarvetta isien osallisuudelle lasten hoivaan ja kasvatukseen. Isien rooli on muuttunut aktiivisemmaksi perheen arjen organisoinnissa. Osallistumista lasten hoitamiseen ja kasvatukseen pidetään nykyään hyvän isyyden määritelmänä. Isien aktiivisella osallisuudella nähdään olevan myönteistä vaikutusta lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle. Tämä on tuonut isät myös merkittäviksi kasvatuskumppaneiksi päivähoidon arkeen. Isien osallistuminen lasten hoitoon ja kasvatukseen on tuonut esille myös kysymyksen tarpeesta tukea heidän isyyttään.

Aloimme pohtia tätä isien asemaa kasvatuskumppaneina varhaiskasvatuksen kentällä. Aiemmin tehtyjen tutkimusten tulosten mukaan heillä on kokemuksia eriarvoisesta vuorovaikutuksesta, eivätkä he kokeneet nauttivansa samanlaista luottamusta äitien kanssa. Iseillä onkin tämän mukaan erilaisia ajatuksia yhteistyöstä ja kasvatuskumppanuudesta päivähoidossa. Tutkimuksemme tarkoituksena oli paneutua juuri tähän ilmiöön ja tuottaa ajankohtaista tietoa siitä, miten lahtelaisten päiväkotien isät näkevät kasvatuskumppanuuden toimivuuden ja merkityksen lastensa kasvatuksessa sekä perheensä arjessa.

Päätimme toteuttaa tutkimuksen kvantitatiivisella tutkimusotteella, koska halusimme tehdä laajalla otannalla läpileikkauksen lahtelaisten päiväkotien isien näkemyksiä. Isyyttä ja kasvatuskumppanuutta on aiemmin tutkittu pääosin kvalitatiivisella tutkimusotteella. Aiemmin tehtyjen kvalitatiivisista tutkimusten yhdeksi merkittäväksi ongelmaksi havaitsimme, että isien osalta vastausprosentit ovat jääneet melko mataliksi.

Opinnäytetyömme tietoperusta on rakentunut Bronfenbrennerin ekologisen kasvatusteoriasta ja kasvatuskumppanuudesta. Kasvatuskumppanuutta on tutkittu Suomessa todella paljon. Myös isyyden tutkiminen on ollut 2000-luvulla melkolailla keskiössä. Halusimme yhdistää nämä käsitteet yhteen ja tuoda sitä kautta tähän keskusteluun uuden tulokulman, eli tarkastelemalla kasvatuskumppanuutta juuri isän ja isyyden näkökulmasta.

Kasvatuskumppanuutta voidaan tarkastella päivähoidon henkilökunnan, vanhempien ja lapsen näkökulmasta. Näiden lisäksi näkökulmia löytyisi vielä esimerkiksi kunnalliselta tasolta ja valtakunnalliselta tasolta. Päätimme rajata aiheemme vanhempien näkökulmaan ja keskitimme

työmme iseihin. Kasvatuskumppanuuden keskiössä ja työn kohteena on lapsi. Ajattelimme opinäytetyötä ja sen tarkoitusta palvelevan se, että työ rajataan koskemaan isien kokemuksia. Iso-Kuusela (2008) korostaa, että kasvatuskumppanuudessa hoitohenkilökunta voi kertoa lapsen päivän kulusta, erilaisista elämyksistä ja tunteista. Näiden asioiden kautta vanhemmalla on mahdollisuus päästä osaksi lapsen päivää ja kokemuksia. Tässä on kasvatuskumppanuuden ydin ajatus, luoda luottamuksellinen vuorovaikutussuhde, jossa jaetaan tietoa ja kokemuksia lapsen arjesta (Iso- Kuusela, 2008, 15.)

Perehdyimme kasvatuskumppanuutta käsitteleviä tutkimuksia ja huomasimme, että pelkästään isistä ja heidän kokemuksistaan kasvatuskumppanuudesta ja yhteistyöstä päivähoidon kanssa ei juuri ole tutkimuksia tehty. Tutkimukset, jotka käsittelevät aihetta isien näkökulmasta olivat enimmäkseen laadullisia, joissa isien kokemuksia oli kerätty haastatteluilla. Pohdimme, että voisimme saada uuden näkökulman aiheeseen valitsemalla määrällisen tutkimuksen ja toteutimme sen kyselylomakkeella. Kyselylomaketta tehdessä työ rajautui vielä selkeämmin, kyselylomake rajautui kasvatuskumppanuuden eri osa-alueiden mukaan. Sitä kautta saimme kyselylomakkeesta selkeämmän.

Hujala ja Fonsén (2011) painottavat, että varhaiskasvatuksen laadun ylläpito vaatii toiminnan arvioita. Lahden kaupunki on teettänyt vanhemmilla erilaisia kyselyitä saamastaan palvelusta ja miten he ovat kokeneet varhaiskasvatuksen laadun oman lapsen kohdalla. Varhaiskasvatuksen tavoitteita ja niiden totumisen näkyväksi tuomista edistää säännöllinen laadunarviointi. Pohdimme, Hujalan ja Fonsén mukaisesti, kuinka tärkeää on vanhempien osallisuus kasvustusta koskevaan keskusteluun ja siitä tehtävien päätösten tekemiseen. Halusimme tämän osaksi myös omaa tutkimustamme. Näemme, että tutkimuksemme arvioi myös varhaiskasvatuksen laatua ja mittaa sitä isien näkökulmasta. (Hujala & Fonsén 2011, 312- 313.)

2 BRONFENBRENNERIN EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA

Bronfenbrennerin ekologista kasvatusteoriaa on usein käytetty puhuttaessa ja jäsenettäessä vanhempien ja päivähoitohenkilökunnan yhteistyötä ja sen merkityksellisyyttä (Keskinen & Virolainen 2004, 193). Ekologisessa teoriassa kehittyvän yksilön ympäristön ajatellaan muodostuvan sisäkkäin rakentuneista järjestelmistä, jotka Bronfenbrenner nimeää mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemeiksi. Ekologinen kasvatusteoria perustuu ajatukseen lapsen kasvun ja kehityksen tapahtuvan elinympäristönsä sekä siihen nivoutuvien eritasoisten systeemien vuorovaikutuksesta toisiinsa. Teoria asettaa oletuksen myös siitä, ettei lapsi kehity ilman vuorovaikutusta ympäristönsä kanssa ja tämä kehitys jatkuu koko elämän läpi. Päivähoidossa tällainen vuorovaikutus tapahtuu hoitohenkilökunnan välillä, sekä yhdessä kasvatettavan lapsen ja tämän vanhempien kanssa. Lapsen irrottaminen perheen arvoista sekä käytänteistä ei ole mahdollista (Lakka-vaara 2000, 41). Siksi perheen ja päivähoitoympäristön välinen vuorovaikutus eli kasvatuskumppanuus on tärkeää. Toimivaan kasvatuskumppanuutteen vaaditaan sitoutunutta osallistumista, vuorovaikutusta ja tietoisuutta muista lapsen kehitykseen vaikuttavista mikrosysteemeistä. (Bronfenbrenner 1979, 22; Puroila & Karila 2001, 204- 205; Iso-Kuusela 2008, 9.)

2.1 Mikro- ja mesosysteemi

Lasta lähinnä oleva taso on mikrosysteemi, joka rakentuu lapsen konkreettisesti kokemista asioista, joita ovat esimerkiksi koti, päivähoito ja leikkikenttä sekä niihin kuuluvat ihmiset (Bronfenbrenner 1979, 22). Tämä tutkimuksemme keskittyy tarkastelemaan lapselle kahden tärkeän mikrosysteemin, kodin ja päivähoiton keskinäistä vuorovaikutusta. Mikrosysteemi tasolla luodaan kasvatuksellista vuorovaikutusta, kun osallisina ovat lapsi ja hänen vanhempansa, lapsen päivähoitoryhmä tai päivähoiton ammattikasvattajat (Puroila & Karila 2001, 222).

Bronfenbrenner (1979, 7-8.) kuvaa mesosysteemiksi kaikkia niitä tasoja, joissa lapsi liikkuu. Tässä tutkimuksessa tarkastelemme mesotasoa, joka muodostuu lapsen kahden eri mikrosysteemin kohdatessa. Tässä tutkimuksessa nämä mikrosysteemit ovat lapsen isä sekä päiväkoti ja siellä oleva hoitohenkilökunta. Tällaista mesosysteemiä kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi, joka on tähän tutkimuksen tarkastelun kohteena. Bronfenbrenner kutsuu lapsen päivähoiton

aloittamista ekologiseksi siirtymäksi. Hän näkee myös mesosysteemin merkityksen lapsen kehitykselle yhtä tärkeänä kuin yksittäisessä mikrosysteemissä tapahtuvat asiat. (Puroila & Karila 2001, 207- 209.)

Bronfenbrennerin (1979) ekologisen kasvatusteorian keskeinen viesti varhaiskasvatukseen on, että kehitys ja kasvatustapahtumat eri systeemien kohdatessa. Eli tämä on huomioitava myös meidän suomalaisessa varhaiskasvatuskulttuurissa, jossa pääpainopiste on institutionaalisissa esiopetus ja varhaiskasvatusteorioissa. Käytännössä tämä tarkoittaa tutkimuksemme mukaisesti isien oman lapsen asiantuntijuuden hyväksymistä ja kunnioittamista. Tämän johdosta yhteistyön tulisi olla kasvatuskumppanuuteen pyrkivää. (Karila, Kinon & Virtanen 2001, 204- 205.) Kasvatuskumppanuus määritellään merkittäväksi työvälineeksi myös varhaiskasvatuksen perusteissa. Se edellyttää dialogia isän ja päivähoitohenkilöstön välillä. Päivähoitoon ja kasvatukseen liittyvät ratkaisut eivät saa perustua pelkästään varhaiskasvatuksen ammattilaisen näkemyksiin, vaan siinä pitää huomioida yhtäläisesti isän asiantuntijuus. (Kekkonen 2012, 183- 184.)

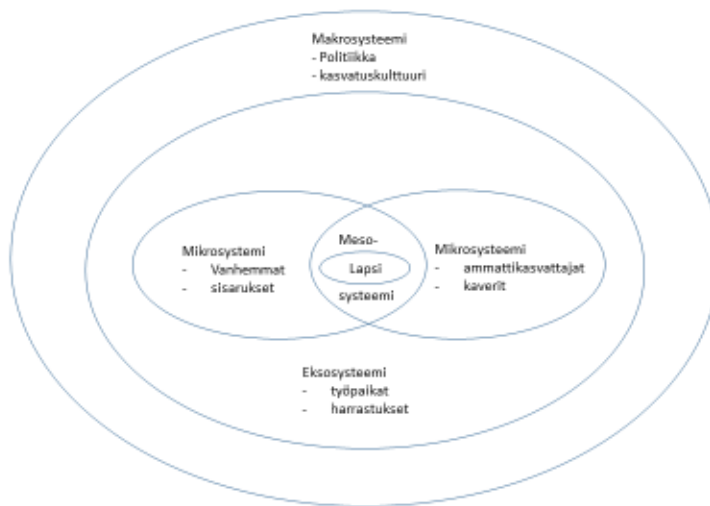
Ekologisessa kasvatusteoriassa ei ole niinkään psykologiset prosessit keskiössä, vaan se mitä ympäristössä ajatellaan, toivotaan tai tiedetään. Tämän mukaan kasvatuskumppanuudessa tulisi keskustelut käydä samalla tasolla isän ja päivähoitotyöntekijöiden välillä. (Bronfenbrenner 1979, 9.)

2.2 Ekso- ja makrosysteemi

Eksotaso muodostuu laajemmista ympäristöistä, joissa kehittyvä yksilö ei ole aktiivinen tekijä, mutta näillä on kuitenkin välillinen vaikutus yksilön kehitykseen (Bronfenbrenner 1979, 7- 8). Tällaisia ympäristöjä voivat olla vanhempien ja myös ammattikasvattajien työolosuhteet, työpaikat sekä heidän oma perhe. Nämä vaikuttavat välillisesti voimavaroina ja kasvatuksen tukena mikro- ja mesotasoilla isien kanssa tehtävään yhteistyöhön ja kasvatuskumppanuuteen. (Bronfenbrenner 1979, 25; Puroila & Karila 2001, 209.)

Keskinen & Virjonen (2004, 195) määrittelevät neljännen ympäristötason eli makrotason koostuvan poliittisista, taloudellisista ja kasvatuskulttuurisista toimista. Makrotasolla toiminta on

yhteiskunnallista ja sillä on merkittävä vaikutus lapsen elämään mikrotasolla, mutta vain välillisesti esimerkiksi poliittisilla päätöksillä. Puroila & Karila (2001) korostavat myös makrotason olevan heijaste yhteiskunnan sen hetkisestä tilanteesta. Makrotasolla voidaan myös nähdä yhteiskunnallista eriytymistä perheen korkean tai matalan sosioekonomisen aseman mukaan. Makrotasolla määritellä lait ja asetukset, joilla ohjataan päivähoitotyöntekijöiden ja isien välistä kasvatuskumppanuutta. (Puroila & Karila 2001, 209, 223- 224.) Tutkimuksessamme mukana olevat Varhaiskasvatus suunnitelman perusteet ja Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, ovat makrotason ohjaavia asiakirjoja.

Kuva 1. Huttusen (1988) mukaisesti lapsi, perhe ja päivähoito ekologisessa teoriassa (Isokuisela 2008, 8 mukaan).

3 KASVATUSKUMPPANUUS

Kasvatuskumppanuuden kannalta Bronfenbrennerin ekologisen kasvatusteoriasta merkityksellisin on mesotaso, joka muodostuu kodin ja päivähoiton tietoisesta kohtaamisesta. Lapsen kehitykselle on merkityksellistä näiden kahden mikrotason, vanhempien ja ammattikasvattajien, välisen yhteistyön toimivuus. Bronfenbrenner (1979, 237- 255) on nostanut esille kasvatuksellisen vuorovaikutuksen jäsentämisen tärkeyttä.

Kasvatuskumppanuus ei ole maailmalla uusi ilmiö. Ensimmäisiä kertoja vanhempien osallistuminen nostettiin esiin Plowdenin raportissa jo vuonna 1967. Raportin mukaan vanhempien osallisuudella nähdään olevan merkittävää apua lapselle. (Foot., Howe., Cheyne., Terras. & Rattray. 2002, 6.)

Suomeen tämä ajatusmalli rantautui, kun voimassa olevaan päivähoitolakiin tehtiin vuonna 1983 muutos. Tällöin päivähoitolain 1 Luvun 2 a § kirjattiin, että päivähoiton tulee tukea vanhempia näiden kasvatustehtävässä ja yhteistyössä vanhempien kanssa edistetään lapsen yksilöllistä kehitystä. (Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973/36.)

Suomessa kasvatuskumppanuus käsite alkoi vahvistua vasta 1990-luvulla, jolloin asetuksella määriteltiin lasten subjektiivinen oikeus päivähoitoon. Päivähoiton kasvatuksellista ja opetuksellista asemaa vahvistettiin vielä esiopetusta säätelevässä laissa. (Alasuutari 2003, 68- 69.) Myöhemmin kasvatuskumppanuus otettiin mukaan päivähoiton laatua ohjaavaan Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2005, 31), jossa vanhempien ja henkilöstön välinen kasvatus- ja yhteistyötehtävä linjataan kasvatuskumppanuudeksi.

Kasvatuskumppanuuden ydin on, että vanhemmat ja päivähoitohenkilöstö yhdessä sitoututuvat ja työskentelevät suunnitelmallisesti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista tukien. On tärkeää kuitenkin huomioida, että kasvatusvastuu ja asiantuntijuus lapsesta säilyvät kuitenkin tämän vanhemmilla. Henkilöstön vastuulla on kasvatuskumppanuuden rakentamisen aloittaminen, ylläpitäminen ja kehittäminen. (Kekkonen 2012, 42.) Kasvatuskumppanuuden nähdään korostavan vanhempien asiantuntijuutta ja aktiivista roolia päivähoitossa tehtävää kasvatusta suunniteltaessa. Vanhemmat kokevat saavansa kasvatuskumppanuudesta vertaistukea kasvatustehtäviinsä ja päivähoiton ammattikasvattajat vastaavasti ammatillista haastetta sekä pohjan kasvatustyölleen. (Leino 2006, 115.)

Kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista ja sitä ohjaa lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen (Varhaiskasvatussuunnitelma 2005, 31.) Kasvatuskumppanuus on ammatillista toimintaa ja yhtenä sen tavoitteena on, että lapsi toimijana ja oman elämänsä kokijana tulee kokonaisvaltaisesti nähdyksi, ymmärretyksi ja kannatelluksi. Kasvatuskumppanuuden toteutumisessa päävas- tuu on varhaiskasvatuksen ammattihenkilökunnalla jo asiakkuussuhteen alusta lähtien, koska kasvatuskumppanuus on pohjimmiltaan ammatillista toimintaa, jossa vanhemman rooli on mer- kittävä. Kasvatuskeskustelut ovat yksi tärkeä kasvatuskumppanuuden yhteistyön muoto. Kes- kusteluissa vanhemmalle tarjoutuu mahdollisuus osallisuuteen, tätä kautta kasvattajien ja van- hempien tiedot ja kokemukset yhdistyvät. (Kaskela & Kekkonen 2007, 17- 18.)

3.1 Kasvatuskumppanuutta ohjaavat periaatteet

Kasvatuskumppanuutta ohjaavia peruseriaatteita ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Nämä neljä periaatetta toimivat edellyksinä kasvatuskumppanuussuhteen luomiselle ja sen ylläpitämiselle.

Kuuleminen

Kaskela ja Kekkonen (2007) korostavat kuuntelun ja toisen kuulemisen keskeisimmiksi asioiksi vuoropuhelussa. Kuuntelijan tärkein tehtävä on pystyä luomaan turvallinen ja myönteinen ilma- piiri, koska ilman sitä kuunteleminen ei onnistu. Kuuntelemiseen liittyy aina riskinotto ja sa- malla se vaatii erilaisten vaikeiden tunteiden sietämistä; ahdistusta, suuttumusta, turhautumista. Tärkeitä asioita kuuntelijan olemuksessa ovat kasvojen ilmeet ja eleet, joilla voi osoittaa ole- vansa läsnä ja halukas kuuntelemaan. Kuuleminen on kasvatuskumppanuuden keskeinen peri- aate ja kuulluksi tuleminen on eheyttävä kokemus, jossa ammattilaisen ja asiakkaan kohtaami- nen tapahtuu. (Kaskela & Kekkonen 2007, 32.)

Kunnioitus

Kunnioittava asenne toista ihmistä kohtaan osoittaa tälle arvostusta ja hyväksymistä. Varhais- kasvatuksessa henkilökunnan kunnioittava suhde vanhempiin luodaan myönteisyyden avulla. Erilaisuuden ja erilaisten perheiden, perhekuulttuurien ja arvojen kohtaaminen voi olla haastavaa ja tällöin kunnioittavan asiakasuhteen luominen luo haasteita. Kaskela ja Kekkonen (2007, 34-

35) korostavat asiakkaan todellisen kuuntelemisen olevan mahdollisuus oppia hyväksymään ja ymmärtämään toista ihmistä ja sitä kautta kunnioittamaan ihmistä ihmisenä.

Luottamus

Kaskelan ja Kekkonen (2007) mukaan luottamus rakentuu kuulemisen ja kunnioituksen periaatteista. Keskinen ja Virjonen (2004) korostavat, että varhaiskasvatus on parhaimmillaan lapsen merkityksellisten elinympäristöjen välistä kasvatuskumppanuutta ja näiden välille on pystyttävä luomaan luottamuksellinen ja avoin suhde. Luottamuksen rakentamisessa yksi väylä on vanhemmalle luotu mahdollisuus vaikuttaa lapsensa kasvatukseen, hoitoon ja opetukseen liittyvissä ja vaikuttavissa asioissa. (Kaskela & Kekkonen 2007, 36- 37; Keskinen & Virjonen 2004, 81.)

Varhaiskasvatuksen henkilökunnalla tulee olla sensitiivinen ote ja suhde lapseen, joka viestittää vanhemmalle luottamusta ja turvallisuuden tunnetta lapsen hyvästä hoidosta. Kasvatuskumppanuudessa keskeisimpänä tavoitteena on luoda luottamuksellinen ilmapiiri avoimelle henkilökunnan ja vanhempien väliselle vuoropuhelulle. Luottamus on asia, joka vaatii sekä aikaa että työtä ja matkalla kohdataan haasteita ja pulmia, joiden ratkeaminen ei tapahdu aina nopeasti. Lapsen hyvinvointia edistää rehellisyys henkilökunnan havainnoista lapsesta ja siitä, mitä viestittää vanhemmalle. Viestintä vaatii myös kuulevaa ja kunnioittavaa tapaa ottaa asiat puheeksi. (Kaskela & Kekkonen 2007, 36- 37.)

Dialogi

Kuuleminen on dialogin tärkein osa, koska vuoropuhelu voi syntyä vain kuulevassa suhteessa, missä kaikkien osapuolten ajatuksille on tilaa tulla esille. Dialogi on keskustelua, joka sisältää jonkin ydin asian ja joka voi sisältää eri mieltä olemista, suorapuheisuutta ja rehellisyyttä. Dialogissa tämä on mahdollista, jos sitä kannattelee kuulemisen ja kunnioituksen kokemus. Hyvän keskusteluilmapiirin luominen vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välillä on yksi osa onnistunutta dialogista kasvatuskumppanuutta. Dialogi kasvattajan ja vanhemman välillä luo yhteisöllisyyden kokemusta lapsen asioiden ja kasvuprosessin tukemisessa. (Kaskela & Kekkonen 2007, 39- 40.)

Kuva 2. Kasvatuskumppanuuden kehittyminen.

3.2 Kasvatuskumppanuus käytännössä

Kasvatuskumppanuuden ydin on, että vanhemmat ja päivähoito henkilöstö yhdessä sitoutuvat ja työskentelevät suunnitelmallisesti lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista tukien. On tärkeää huomioida, että kasvatustuu ja asiantuntijuus lapsesta säilyvät tämän vanhemmilla. Henkilöstö tuo oman ammatillisen tietotaitonsa ja heidän vastuulla on kasvatuskumppanuuden rakentamisen aloittaminen, ylläpitäminen ja kehittäminen. Alasuutari (2007, 422) nimeää tämän horisontaaliseksi kuvaukseksi yhteistyöstä, jossa vanhemman asiantuntijuus on erilaista, mutta merkityksellistä päiväkodissa tehtävän kasvatustyön kannalta. (Kekkonen 2012, 42.)

Kaskelan ja Kekkonen (2007) mukaan kasvatuskumppanuudessa koti ja päivähoito tuodaan lähelle toisiaan. Vanhemmilla tulee olla mahdollisuus jakaa kasvatustuutaan päivähoiton kanssa. Vastuun jakamisen tulisi luoda tila ja tarve henkilöstön ja vanhempien kasvatuskumppanuudelle. Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa, Rasku-Puttonen (2006) nostavat esiin kysymyksen, että millä tavoin vanhemmat ovat valmiita kasvatuskumppanuuteen. Kasva-

tuskumppanuus on vastavuoroista ja juuri sen vuoksi on hyvä muistaa, että kasvatuskumppanuus itsessään asettaa isoja haasteita vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välille. Asenteellisia valmiuksia on paljon, niin henkilökunnallakin kuin vanhemmilla. Miten tämä muuntuu arjen toiminnaksi? (Kaskela & Kekkonen, 2007. 20; Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 94.)

Kekkonen (2012) painottaa, että kasvatuskumppanuudessa ensisijainen kasvatusvastuu on vanhemmilla. Päivähoitohenkilöstöllä on koulutuksensa kautta samaa ammatillinen tieto ja osaaminen. Vanhemman ensisijainen kasvatusvastuu korostaa vahvasti vanhemman osallisuutta. Vanhemman osallisuus oman lapsen varhaiskasvatuksessa on merkityksellistä. Kaskela ja Kekkonen (2007) määrittelevät vanhemman osallisuuden samaan aikaan konkreettiseksi ja toiminnalliseksi osallistumiseksi. Vanhempia tulisi kannustaa osallisuuteen. Varhaiskasvatussuunnitelma (2005) nostaa esiin kasvatuskumppanuuden yhteiseksi tavoitteeksi vanhempien keskinäisen yhteistyön muotoja ja tapoja. Vanhempien osallisuuden ja kasvatuskumppanuuden yhteisinä foorumeina toimivat päiväkodin vanhempainillat, kasvatuskeskustelut ja erilaiset arjen kohtaamiset. Hujala, Puroila, Parrila ja Nivala (2007) korostavat, että perheet saavat tukea päivähoiton henkilökunnalta, mutta myös toisinpäin, perheet tukevat päivähoitoa. Perheiden ja päivähoiton yhteistyön kautta sekä sen avulla pystytään tukemaan ja edistämään vanhempien sosiaalisten suhteiden rakentumista muihin perheisiin. Perheiden välinen yhteistyö luo myös osallisuutta ja auttaa vahvistamaan perheiden sosiaalisia verkostoja. Perheiden väliset suhteet, sosiaaliset verkostot ja niiden tukeminen sekä vahvistaminen ovat ekologisen teorian keskeisiä painotusalueita. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala, 2007, 115; Kekkonen, 2012, Kaskela & Kekkonen, 2007, 25; Varhaiskasvatussuunnitelma, 2005, 31).

3.3 Kasvatuskumppanuuden haasteet

Iso-Kuusela (2006) tuo esiin kasvatuskumppanuuden perusongelman, ajatuksen ideaalista kasvatuskumppanuussuhteesta. Ideaalia ja mutkattomasti toimivaa kasvatuskumppanuus on harvoin ja tämä usein haastaa työntekijöitä monilla eri tavoilla. Suurin arjen haaste on usein perheen ja päivähoiton henkilökunnan erilaiset kasvatusnäkökymykset ja tilanteet, joissa on vaikeaa löytää yhteinen näkemys. (Iso- Kuusela, 2006, 19- 21.)

Leino (2006) nostaa esiin erityislasten ison määrän ja heidän asioihin liittyvän kasvatuskumppanuuden ja keskustelun lasta koskeviin haasteellisiin asioihin. Maahanmuuttajalasten iso määrä on myös yksi haaste monien erilaisten kulttuurien ja kielen mukana tuomien arjen tilanteiden kautta. Normaalit arkipäivän kohtaamiset voivat olla haasteellisia, silloin kun yhteinen kieli henkilökunnan ja vanhemman välillä puuttuu. (Leino 2006, 24.)

Kasvatuskumppanuus ei voi eikä ole aina pelkkiä onnistumisia, kyse on pohjimmiltaan luottamuksesta ja kunnioituksesta ammattilaisen ja asiakkaan välillä. Luottamus tulee olla molempuolista, se voi vaatia paljon kohtaamisia, keskustelua ja aikaa. Kalliala (2012, 94) nostaa esille kysymyksen, että haluavatko perheet kasvatuskumppanuutta ja mitä jos eivät halua. Varhaiskasvatussuunnitelmassa (2005, 31) painotetaan, että kasvatuskumppanuus lähtee lapsen tarpeista ja tämän tulisi ohjata päivähoiton henkilökuntaa työskentelyssään vanhempien kanssa. Tilanteissa, joissa vanhempi ei koe kasvatuskumppanuutta merkitykselliseksi tai kokee sen muuten vaikeana asiana, on henkilökunnan pohdittava myös, että mikä on riittävää kasvatuskumppanuutta erilaisten perheiden kohdalla. Perheet ovat erilaisia ja kaikilla on oma perhekulttuurinsa, erilaiset tarpeet ja elämäntilanteet, joita kohtaan henkilökunnan tulee osoittaa kunnioitusta.

4 ISYYS

David Blankenhornin mukaan isyys on tärkein miehen tehtävistä. Hänen mukaansa isyys auttaa myös isää kehittymään paremmaksi yhteiskunnan jäseneksi ja tuomaan esiin hänen empatia ominaisuuksia. Isällä on suuri ja tärkeä rooli lapsen persoonallisuuden, moraalien ja seksuaalisen identiteetin kehittämisessä. (Jousimäki & Kosonen 2009, 213.)

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri ja lääketieteen tohtori Jari Sinkkonenkin osaltaan korostaa lapsen ja isän välistä suhdetta tärkeänä juuri lapsen identiteetin kehittymisen kannalta. Hän näkee erityisen huolestuttavana nykyisen kehityksen, jossa isän roolia vähätellään ja koko miehenä olemisen merkitys hämärtyy. (Jousimäki & Kosonen 2009, 214.)

4.1 Isyyden historia

Suomalaisesta isyyden historiasta on tehty todella vähän tutkimuksia ja osittain tästä johtuen isyyden muutosta arvioivat tutkimukset ovatkin pohjautuneet olettamukseen isyyden historiasta. Uusimmat tutkimukset osoittavatkin, etteivät isät olekaan olleet pelkkiä auktoriteetteja, vaan isyys on ollut paljon oletettua monipuolisempaa. Isyyden historian tutkiminen näin saattaakin osittain romuttaa 2000-luvulla ansioikkaasti tehtyjen isyys-tutkimusten johtopäätökset muuttuneesta isyydestä. (Mykkänen & Aalto 2010, 9.)

1500-luvulla talon isäntä oli hierarkisesti korkeimmassa asemassa ja käytti siten suurinta määräysvaltaa. Muilta talon asukkailta vaadittiin kuuliaisuutta häntä kohtaan. Vaikka isäntä olikin suurin auktoriteetti, niin jo tuolloin hyvän isännän vastuulle kuuluivat myös vastuu, huolenpito ja suojeleminen. (Mykkänen & Aalto 2010, 16.)

Isän ruokakunnan johtajan ja elättäjän rooli oli valloillaan vielä pitkään. 1800-luvun alkupuolella isän kasvatuksellista merkitystä suhteessa äidin rooliin korostettiin. Tällöin isää pidettiin vielä lapsen luonnollisempana vanhempana. Isävaltaisuus oli keskeinen käsitys koko tuon ajan Euroopassa. Isän vastuulle kuului isompien lasten moraalinen kasvatus, valmennus aikuisuuteen. Vanhempien roolit jakautuivat siten, että äidit keskittyivät enemmän pienten lasten hoidon ja hoivaamiseen ja isät isompien lasten kasvattamiseen. Naisilta odotettiin enemmän keskittymistä vaimouteen ja emännyyteen. (Mykkänen & Aalto 2010, 16- 17.)

1800-luvun loppupuolella Suomessakin alkoi eliitin keskuudessa levitä käsitys ydinperheestä ja vanhempien välisestä rakkaus tunnesuhteesta. Tällöin myös alettiin perhettä pitämään yhteiskunnan perusosana ja sen tehtävänä oli edistää yhteiskunnallista hyvää. Tämä johti ajatteluun, jossa äidit alkoivat keskittyä kodin ja lasten hoitamiseen ja isät alkoivat toimimaan yhteiskunnallisella tasolla. Tässä kohden äitiyttä alettiin korostamaan ja se ohittikin vaimouden ja emännyyden merkitykset. Samalla isän kasvatusvastuuta alettiin siirtämään äideille. Isät kuitenkin säilyttivät edelleenkin elättäjän ja ylimmän auktoriteetin asemansa perheessä. (Mykkänen & Aalto 2010, 19.)

Ydinperhe muutoksen aikana 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa isyys jäi täysin ulkopuoliseksi asiaksi. Isien rooliksi jäi pitkälti vain elättäjän rooli, kun äiti ja lapset alkoivat muodostamaan perheen ytimen. Sen ajan avioliitto-oppaissa oli kuitenkin maininta isän elättäjän roolin lisäksi, että häneltä odotetaan myös rakkautta. Tämä hänen tulisi osoittaa tukemalla, auttamalla ja ohjaamalla vaimoa päivittäisissä askareissa. Iseiltä kuitenkin odotettiin myös osallistumista kasvatukseen vähintään yhtenä arkipäivänä ja sunnuntaisin. (Mykkänen & Aalto 2010, 20.)

1900-luvun alussa isyyden tuomasta auktoriteetista oltiin hiljalleen luopumassa ja tilalle oli tulossa demokraattinen isä. Tällöin isien tuli enemmän teoillaan ansaita auktoriteettiasemansa. Lasten kasvatukseenkin oli murroksessa, kun heitä alettiin kohtelemaan yksilöinä ja hiljalleen luovuttiin myös rangaistuskeskeisestä kasvatustyylistä. Voidaankin todeta, että tuolloin isänmalli muodostuikin enemmän Uuden testamentin rakastavasta isähahmosta kuin Vanhan testamentin etäisestä ja tuomitsevasta isästä. (Mykkänen & Aalto 2010, 21.)

1800-luvun hoivaisyydestä on todella vähän viitteitä suomalaisessa kirjallisuudessa, mutta kansainvälisesti siitä on olemassa viitteitä. Englantilainen kaunokirjailija Anthony Trollope (1815-1882) toi monissa teoksissaan kuvan isästä joka hoivasi lapsia äitien tavoin. Yhdysvalloissa 1800-luvun loppupuolella alettiin vaatia iseilä enemmän kotona olemista ja osallistumista lastenhoitoon. Iseiltä odotettiin panosta erityisesti henkiseen ja fyysiseen kasvuun, sekä heiltä odotettiin maskuliinisen mallin tuomista lapsille. Suurena pelkona oli, että pelkästään naisten kasvattamana pojista tulisi liian feminiinejä. LaRossan (1997) mukaan 1920- 30- luvuilla iselle järjestettiin jopa isyyskursseja, jotta he voisivat selvitä tästä uudesta tehtävästään. (Mykkänen & Aalto 2010, 23.)

Sotien jälkeen äitiyden ja isyyden roolit sekoittuivat, koska sodat tuottivat paljon leskiäitejä. Tämän lisäksi sotakorvausten maksamisen myötä naisten oli lähdettävä töihin. Tämä murti isien roolia pelkästään perheen elättäjänä. Kuitenkaan isät eivät juurikaan osallistuneet kodin ja lasten hoitamiseen. 1930- 60 luvuilla isät olivat etäisiä ja puhumattomia. Tähän käsitykseen myös nykyisissä isyys tutkimuksissa viitataan, kun peilataan isyyden muuttumista. (Mykkänen & Aalto 2010, 25- 29.)

1960- 70 -lukujen vaihteessa isyys koki ison murroksen. Vielä 1960-luvun loppupuolelle saakka hoivaisyyttä pilkattiin. Kuitenkin vuosikymmenen lopussa toisenlaiset näkemykset saivat äänensä kuuluviin. 1970-luvulla asiaan tuli iso muutos, kun naiset alkoivat siirtyä entistä enemmän työelämään. Tällä vuosikymmenellä tehtiin merkittäviä lakeja isyyden muuttumisen kannalta. Tällöin laadittiin laki lasten päivähoidosta (19.1.1973/36), isyyslaki (5.9.1975/700) sekä äitiys- ja isyyslomaa säätelevät lait. Perhe elämässä alkoi tasa-arvoistumisen aikakausi. Jouko Huttunen (1999) kuvaa tällöin muodostuneen ”avustavan isyyden”. Tämä tarkoitti, että äidillä säilyi edelleen kasvatusvastuu, mutta isä avusti näissä tehtävissä pyydettyä. Näiden muutosten seurauksena lasten kasvatukseen tuli enemmässä määrin mukaan myös kolmasosa-puoli, eli yleensä tämä oli päiväkotia. Kasvatusvastuu alkoikin siirtymään enemmän päiväko-deissa toimiville kasvatuksenammattilaisille. (Mykkänen & Aalto 2010, 29.)

4.2 Isyyden käsitteet

Perinteisesti isä-sanaa on käytetty kuvaamaan miehen ja lapsen välistä biologista yhteyttä. Nykyaikana perheiden koostumukset ovat moninaiset ja useissa perheissä kaikki eivät enää ole keskenään biologisesti sukua keskenään. Myöskään äidin rinnalla oleva toinen kasvattaja ei ole perheen kaikkien lasten biologinen vanhempi. Tämän seurauksena isä-käsite onkin saanut biologisen statuksen rinnalle useampia variaatioita ja näkökulmia. (Huttunen 2001, 57.)

Huttunen (2001, 58- 64) jakaa nykyisyyden neljään erilaiseen osa-alueeseen: biologiseen, juridiseen, sosiaaliseen ja psykologiseen. Näille kaikille on olemassa selkeitä ja toisistaan poikkeavia oikeuksia ja velvollisuuksia. Tässä tutkimuksessa keskitytään käsittelemään pelkästään biologista ja myös sosiaalista isyyttä. Nämä ovat lapsen kehittymisen ja päivähoidon kasvatuskumppanuuden kannalta merkityksellisiä isyydenmuotoja.

Biologinen isyys

Biologinen isyys muodostuu lapsen ja sen miehen välille, jonka sukusolusta lapsi on saanut alkunsa. Pelkästään biologisella isyydellä voi olla suuri merkitys miehelle ja tämän identiteetille, koska hän tietää geeninsä jatkavan elämää hänen kuoltuaan. Biologiseen isyyteen kuuluu pääsääntöisesti myös juridinen isyys. Viime aikoihin asti pääsääntöisesti biologisilla isillä on ollut oikeus isä-termin käyttöön. Isyyden muututtua arkikieleen on selkeästi syntynyt biologista isää kuvaava ”oikea isä” ilmaisu, johon törmää myös nykyaikana päivähoiton arjen kohtaamistilanteissa. (Huttunen 2001, 58- 59.)

Sosiaalinen isyys

Lapsen sosiaalinen isä asuu tämän kanssa samassa kodissa – tämä ei ole riippuvainen biologisesta tai juridisesta isyydestä. Sosiaaliseen isyyteen liittyy asumisen lisäksi myös miehen antama riittävä päivittäinen huomio ja hoiva lapselle. Sosiaaliseen isyyteen liitetään myös muun yhteisön hyväksyminen, eli miehen tulee olla lapsen seurassa myös julkisissa tilaisuuksissa. Myös sosiaalinen isyys on lisääntynyt yhteiskunnan ja perhemuotojen myllerryksessä. (Huttunen 2001, 62- 63.)

Juridinen isyys

Juridisella isyydellä tarkoitetaan laillista huoltajaa eli yhteiskunnan antamia oikeuksia ja velvollisuuksia lapseen nähden. Avioliiton kautta juridinen isyys tulee automaattisesti, mutta äidin kanssa rekisteröimättömässä parisuhteessa elävältä mieheltä vaaditaan isyyden tunnustus ja tuomioistuimen vahvistusta tälle. Juridiseksi isäksi voi tulla myös uun muassa. adoption kautta, eli juridisen isyyteen ei tarvita biologista isyyttä. (Huttunen 2001, 60.)

Juridinen isyys on ollut perinteisesti isyyden tutkimuksen lähtökohtana. Tällöin isyyttä on määritelty tätä käsitteleviä lakeja käyttäen. Käytetyt lait ovat isyyslaki (700/1975), elatusturvalaki (671/1998) ja lastensuojelulaki (417/2007). (Puputti-Rantsi 2009, 5.)

Psykologinen isyys

Psykologinen isyys muodostuu miehen ja lapsen kiinteästä vuorovaikutussuhteesta. Psykologisen isällä ei tarvitse olla muita edellä mainittuja osa-alueita. Lapsella voi olla myös psykologinen isä, vaikkakin hänellä olisi jonkin muun isyyden ominaisuuden omaava henkilö kotona. Tällainen tilanne voi olla, kun lapsi on sijaishuollossa.

Psykologinen isyys on puhtaasti tunnepohjaista lapsen ja miehen välistä suhdetta. Tällä kuvataan heidän välistä kiintymyssuhdetta, joka tuottaa molemmille iloa ja tyydytystä vuorovaikutustilanteissa. Miehen tulee kuitenkin ansaita psykologinen isyys lapselta olemuksellaan, käytöksellään ja toiminnallaan. Psykologinen isyys on hyvin luonnollinen biologisen isyyden rinnalla ja tämä liitetään useissa tapauksissa myös sosiaalisiin iseihin. Pelkästään juridiseen isään tätä ei voida liittää, koska tällöin lapsen ja isän välillä ei voi olla kiintymyssuhdetta. (Huttunen 2001, 64- 65.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä kappaleessa kerrotaan, ketkä ovat olleet tämän tutkimuksen kohdejoukkona ja minkälaista tiedonkeruumenetelmää olemme käyttäneet tutkimuksen aikana. Kappaleessa peilataan myös määrällisen sekä laadullisen tutkimuksen tunnuspiirteitä tähän tutkimukseen ja pohditaan miten ne ovat toteutuneet tässä tutkimuksessa.

5.1 Kohdeorganisaatio

Tutkimus toteutettiin Lahden kaupungin sivistystoimen alaisissa päiväkodeissa. Lahden kaupungin sivistystoimialan tehtävänä on vastata muun muassa varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden järjestämisestä. Sivistystoimialalla on yhteensä yli 120 toimipistettä ja sen 2462 henkilötyövuotta käsittää yli 40 % osuuden koko kaupungin henkilöstöstä. Henkilöstöstä naisten osuus on 80 %. Vuonna 2014 sen vuosibudjetti on 192,5 M€, joka on 26 % koko kaupungin budjetista. (Lahden kaupunki 2014b.)

Lahden kaupungin sivistystoimialan alaisuudessa on 38 päiväkotia. Päiväkodit tarjoavat pääasiassa hoitoa klo 6.30- 17.00. Lisäksi on iltahoitoa tarjoavia päiväkoteja sekä kaksi päiväkotia, jotka tarjoavat ympärivuorokautista hoitoa. Lahdessa päiväkodit on jaettu viiteen maantieteellisesti toiminnalliseen kokonaisuuteen. (Lahden kaupunki 2014a.) Päivähoitopalveluiden piirissä on 3800 lahtelaista lasta (Lahden kaupunki 2014b).

Tutkimuksessa mukana olevat kuusi päiväkotia ovat Jalkaranta, Kaarikatu, Karisto, Palokunnantie, Ruoriniemi ja Villa Piipari. Jalkarannan päiväkodissa on 139 hoitopaikkaa. Päiväkoti on jaettu kolmeen esiopetusryhmään, kolmeen 3-5 vuotiaiden ryhmään sekä kahteen alle 3-vuotiaiden ryhmään. Lisäksi Jalkarannan päiväkotiin kuuluu kaksi Honkalanpuiston yksikössä toimivaa ryhmää. (Lahden kaupunki 2014a.)

Kaarikadun päiväkodissa on hoitopaikkoja 134. Kaarikadun päiväkoti tarjoaa ympärivuorokautista hoitoa ja on siten tarkoitettu ensisijaisesti vuorohoitoa tarvitseville lapsille. Päiväkoti on jaettu kolmeen 5-6 vuotiaiden ryhmään, yhteen 1-5- vuotiaiden ja 3-4- vuotiaiden ryhmään sekä kahteen alle 3-vuotiaiden ryhmään. Lisäksi päiväkodissa toimii integroitu erityisryhmä,

joka on tarkoitettu erityistä tukea ja vuorohoitoa tarvitseville lapsille. (Lahden kaupunki 2014a.)

Kariston päiväkoti on yksi Lahden uusimmista yksiköistä. Se on aloittanut toimintansa elokuussa 2010. Päiväkodissa on 121 hoitopaikkaa. Päiväkoti on jaettu kahteen esiopetusryhmään, kolmeen 3-5 vuotiaiden ryhmään, sekä yhteen alle 3-vuotiaiden ryhmään. (Lahden kaupunki 2014a.)

Palokunnantien päiväkoti on yksi Lahden pienistä yksiköistä. Siellä on 48 hoitopaikkaa. Päiväkoti on jaettu kolmeen ryhmään: 3-6- vuotiaat, 3-5- vuotiaat ja 1-5- vuotiaat. Ruoriniemen päiväkoti on 60 hoitopaikkaa käsittävä yksikkö. Päiväkoti on jaettu kolmeen ryhmään: 5-6- vuotiaat, 3-5- vuotiaat ja alle 3-vuotiaat. Villa Piipari on Lahden toiseksi pienin päiväkoti. Yksikössä on 42 paikkaa, jotka on jaettu tasan kahden 3-6- vuotiaiden ryhmän kesken. (Lahden kaupunki 2014a.)

5.2 Tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tavoite on tutkia isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta lahtelaisissa päiväkodeissa. Tavoitteena on myös tutkia mahdollisia eroavaisuuksia kasvatuskumppanuudessa eri päivähoitoalueilla. Lisäksi vertailla löytyykö isojen ja pienten päiväkotien välillä eroja kasvatuskumppanuuden toteutumisessa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa Lahden kaupungin päivähoitohenkilöstölle tietoa isien näkemyksistä kasvatuskumppanuudesta vuonna 2014, sekä kuvailla itsejä päivähoiton asiakkaina ja kasvatuskumppaneina.

5.3 Tiedonhaun kuvaus

Aiheemme rajauksen, kasvatuskumppanuuteen ja isyyteen, jälkeen aloimme hakemaan tietoa teoreettista viitekyhyksen rakentamista varten. Aluksi hakusanoina käytettiin kasvatuskumppanuutta ja isyyttä. Aluksi keskityttiin hakemaan kasvatuskumppanuuden teoriaa. Tässä vaiheessa tiedonhaussa keskityimme aluksi vain kirjastojen tarjontaan.

Hakusana: Kasvatuskumppanuus

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Oppaita 63. Helsinki: STAKES.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Tutkimus 72/2012. Väitöskirja. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Hakusana: Isyys

Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Peruskäsitteistö kun saatiin muodostettua, niin sen jälkeen aloitimme kartoittamaan tehtyjä tutkimuksia. Haimme pääasiassa mahdollisimman tuoreita pro gradu tutkielmia. Haku tapahtui Google Scholar hakuohjelmalla.

Hakusana: Kasvatuskumppanuus + isyys

Leino, A. 2006. Kasvatuskumppanuus päiväkodissa- vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluista. Helsinki: Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Soveltavan kasvatustieteen laitos. Kasvatustieteen (varhaiskasvatus) koulutus. Pro gradu-tutkielma

Hakusana: Bronfenbrenner

Bronfenbrenner, U. 1979. The Ecology of Human Development. Experiments by nature and design. Cambridge, Massachusetts and London: Harvard University.

Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.) 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Lisäksi kävimme haastattelemassa Miessakit ry:n vastaavaa isätyöntekijä Timo Tikkaa ja isätyöntekijä Ilmo Saneria. He tarjosivat paljon tärkeitä ajatuksia, jotka näkyvät myös tutkimuslomakkeessa.

5.4 Tiedonkeruu menetelmä

Tutkimus toteutettiin määrällistä (kvantitatiivista) tutkimusotetta käyttäen. Tämä on perusteltua, koska tutkimuksella haluttiin saada laaja otanta. Kasvatuskumppanuus on paljon tutkittu aihe ja siten sitä voidaan pitää riittävän täsmentyneenä, jotta sen tutkiminen määrällisellä tutkimuksella on mahdollista (Kananen 2008, 10). Tutkimus tehtiin poikkileikkausasetelmalla, siinä suoritettiin yksi mittauskerta. (KvantiMOTV 13.4.2013).

Tutkimus toteutettiin Webropol-ohjelmistolla tehdyllä vakioidulla kyselylomakkeella, jolloin kaikille vastaajille kysymykset tulivat samassa järjestyksessä ja muodossa (Vilka 2005, 73). Webropol on kyselyiden toteuttamiseen tarkoitettu työväline. Kyselyn tekemisen lisäksi, ohjelmistolla on mahdollista välittää kysely vastaajille sekä koostaa annetut vastaukset. Sähköisen kyselyn rinnalla on tarjolla myös paperinen vastausmahdollisuus. Paperisella tutkimuslomakkeella kerätty aineisto syötetään Webropoliin tutkijoiden toimesta. (Webropol 2013.)

Valittujen päiväkotiryhmien isille jaettiin tutkimuksen saatekirje (LIITE 1), paperinen tutkimuslomake (LIITE 2) ja palautuskuori. Saatekirje sisälsi tutkimukseen vastaamiseen tarvittavan tunnuksen Webropol-ohjelmistoon.

5.5 Määrällinen tutkimus

Tutkimuksessa käytettiin aineistonkeruumenetelmänä valikoitua kyselylomaketta. Kananen (2008) mukaan määrällinen tutkimus eli kvantitatiivinen tutkimus pyrkii yleistämään sekä löytämään syy- ja seuraussuhteita. Määrällisen tutkimuksen perusideana on tutkia jotain tiettyä asiaa tai ilmiötä ja kysyä tutkimusongelmaan liittyviä kysymyksiä pieneltä kohdejoukolta. Tämä pieni kohdejoukko eli otos edustaa koko joukkoa, jota kutsutaan perusjoukoksi. Vilka (2005) painottaa, että määrällinen tutkimus on tutkimustapa, jossa tietoa tarkastellaan numeerisesti ja käytetään tilastollisia menetelmiä. Määrällisen tutkimuksen avulla voidaan vastata kysymyksiin kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. (Kananen, 2008, 10; Vilka 2005, 14).

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tutkimusmenetelmä, jonka avulla pyritään saamaan tuloksia ilman tilastollisia menetelmiä. Kananen (2008) mukaan merkittävä ero määrällisen ja laadullisen tutkimuksen välillä on, että laadullisessa tutkimuksessa käytetään sanoja ja lauseita,

kun määrällinen tutkimus pohjautuu lukuihin. Laadullisen tutkimuksen päätarkoitus on pyrkiä kuvaamaan ilmiötä, ymmärtämään niitä ja näiden avulla rakentaa mielekäs tulkinta. Näiden asioiden avulla laadullinen tutkimus pyrkii ilmiöiden syvälliseen ymmärtämiseen. Laadullisen tutkimuksen avulla voidaan tutkia yksittäistä tapausta, kun vastakohtana määrällinen tutkimus joukkoa tapauksia. (Kananen, 2008, 24.)

5.6 Sisältöanalyysi

Aineiston analysointiin käytetään Webropol-ohjelmiston antamia taulukoita ja analyyseja. Tutkimusaineiston pohjalta tehdään yleistyksiä tunnuslukujen perusteella. Lisäksi aineistosta tehdään ristiintaulukointia siitä, miten tutkittu ilmiö muuttuu erilaisilla riippuvuuksilla. (Webropol 2013; Kananen 2008, 51- 53.)

Tutkimus toteutetaan määrällistä (kvantitatiivinen) tutkimusotetta käyttäen. Tämä on perusteltua, koska tutkimuksella halutaan saada laaja otanta. Kasvatuskumppanuus on paljon tutkittu aihe ja siten sitä voidaan pitää riittävän täsmentyneenä, jotta sen tutkiminen määrällisellä tutkimuksella on mahdollista (Kananen 2008, 10). Tutkimus tehdään poikkileikkausasetelmalla, jolloin siinä suoritetaan yksi mittauskerta. (KvantiMOTV 13.4.2013).

5.7 Tutkimuslomakkeen esittely

Kyselylomakkeessa on yhteensä 41 kysymystä, jotka on jaettu seitsemään eri aihealueeseen; taustakysymykset, kohtaaminen päivähoidon henkilökunnan kanssa, luottamus ja puheeksiottaminen, kasvat keskustelut, vanhempainillat, isien osallisuuden kehittäminen, sekä isien ja päivähoiton henkilökunnan välisen yhteistyön kehittäminen.

Kysymyksillä 1- 7 kartoitettiin isien taustatietoja, joita käytettiin tulosten ristiintaulukoinnissa. Kysymykset 8- 9 olivat avoimia ja niillä haluttiin saada tietoa isien ja päivähoiton henkilökunnan välisistä kohtaamisista, isien kokemuksista ja niiden laadusta. Kysymykset 10- 15 käsittelevät myös kohtaamisia ja niiden tarkoituksena oli kartoittaa miten aktiivisesti henkilökunta toimii kohtaamistilanteessa isien kanssa. Kysymys 16 on avoin ja sen tarkoituksena oli saada isien ääni esiin siitä, minkälaista tietoa he haluaisivat saada. Kysymyksillä 17- 18 halusimme saada

tietoa siitä, miten henkilökunta kunnioittaa isien mielipiteitä ja miten mahdolliset henkilökunnan jäsenistössä tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet kohtaamisiin ja niiden kehittymiseen. Kysymys 19 pyrkii saamaan tietoa viimeiseltä kuudelta kuukaudelta kohtaamisten mahdollisesta kehittymisestä. Kysymys 20 oli avoin ja sillä haluttiin saada isien omat kokemukset ja mielipiteet esiin siitä, mikä kehitykseen on mahdollisesti vaikuttanut.

Kysymykset 21- 25 käsittelivät luottamusta ja puheeksiottamista. Kysymyksillä 21- 22 kysimme, miten he ovat kokeneet heidän ja hoitohenkilökunnan väliset keskustelut, onko heillä tunne, että henkilökunta noudattaa salassapitovelvollisuuttaan. Kysymyksillä 23- 24 iseilta haluttiin saada kysymysten avulla kokemuksia esiin siitä, miten he olivat kokeneet asioiden puheeksiottamisen henkilökunnan kanssa lasta tai koko perhettä koskevissa vaikeissa asioissa. Kysymys 25 käsitteli myös puheeksiottamista lasta koskevissa erilaisissa kasvatuksellisissa näkemyseroissa.

Kysymykset 26- 33 käsittelivät kasvat keskusteluja. Kysymyksillä 26- 28 kartoitettiin isien huomiointia kasvat keskustelu aikaa sovittaessa ja mahdollista ajan siirtämistä, jos isä ei pääsisi paikalle sovittuna ajankohtana. Kysymyksellä 29 haluttiin tietoa isien osallistumisesta keskusteluihin, osallistuvatko he yksin, äidin kanssa vai ei ollenkaan. Kysymykset 30- 31 olivat avoimia ja kysymys 30 pyrki saamaan isien kokemuksia keskusteluista esille, miten heidät on niissä isänä huomioitu. Kysymyksellä 31 kysyttiin isien syitä siihen, miksi he eivät mahdollisesti ole osallistuneet keskusteluihin. Kysymys 32 oli herättelevänä kysymyksenä, miten isien saapuminen keskusteluun on huomioitu. Kysymys 33 kartoitti isien näkemystä varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen hyödyllisyydestä.

Kysymykset 34- 37 käsittelivät vanhempainiltoja. Kysymyksillä 34- 36 kysimme isien kokemuksia henkilökohtaisesti kutsutuksi tulemista vanhempainiltaan, vanhempainiltojen merkitys keskustelufoorumeina ja isen osallistumisen merkityksestä oman lapsen kannalta. Kysymys 37 oli avoin ja sillä kysyttiin, mitä asioita isät pitävät tärkeinä käydä läpi vanhempainilloissa.

Kysymykset 38- 41 käsittelivät isien ja päivähoiton henkilökunnan välisen yhteistyön kehittämistä. Kysymyksillä 38 ja 39 kartoitettiin isien kokemuksia heidän mielipiteistä isen ja henkilökunnan välisen yhteistyönkehittämisestä. Kysymyksellä 39 halusimme saada tietoa siitä, minkälaista kiinnostusta isillä on heidän lapsensa päiväkodin toimintakulttuurin kehittämiseen ja

miten kiinnostuneita he olisivat keskusteluista, joissa kehitettäisiin henkilökunnan ja isien välistä yhteistyötä. Kysymykset 40 ja 41 olivat avoimia. Kysymyksellä 40 halusimme saada isien kokemuksia esiin siitä miten vanhempainiltoja tulisi kehittää, jotta ne olisivat isien näkökulmasta kiinnostavampia. Kysymys 41 keskittyi isien ja henkilökunnan välisen yhteistyön kehittämiseen ja isien kokemusten kuulemiseen.

5.8 Tutkimuksen kohdejoukko ja otannan perusteet

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 3-6- vuotiaiden lasten isät, joiden lapset ovat hoidossa Lahden kaupungin sivistystoimen ylläpitämissä päiväkodeissa. Ikäjaukauman perusteena on kartoittaa mahdollisimman paljon isejä, joilla on jo kokemusta päivähoidon asiakkuudesta. Tällöin on myös todennäköisempää, että yhteistyö on alkanut kehittymään kasvatuskumppanuudeksi.

Tutkimus toteutettiin kuudessa lahtelaisessa päiväkodissa, jotka edustavat kaikkia Lahden viittä päivähoitoaluetta. Valitut päiväkodit voidaan jakaa lapsimääriensä mukaan isoihin ja pieniin päiväkoteihin. Päiväkodin koko määritellään päiväkodin kokonaislapsimäärän mukaan. Isoiksi luokitelluissa päiväkodeissa lapsimäärä on yli 100 lasta ja pienissä päiväkodeissa on alle 60 lasta.

Tutkimuksen kohteiksi valitsimme seuraavat päiväkodit: Kaarikadun päiväkotit edustaa eteläistä aluetta ja siellä on 131 lasta. Kariston päiväkotit sijaitsee itäisellä alueella ja siellä on 109 lasta. Jalkarannan päiväkodissa on 139 lasta ja Palokunnantien päiväkodissa on 48 lasta ja ne kuuluvat läntiselle alueelle. Ruoriniemen päiväkotit edustaa pohjoista aluetta ja siellä on 60 lasta. Villa Piiparin päiväkotit on keskustan alueella ja siellä on 42 lasta. Jokaisesta päiväkodista valittiin yksi ryhmä mukaan tutkimukseen. Tutkimuksen otos oli 129 lahtelaisen päiväkodin asiakkaana olevaa isää.

5.9 Tutkimusprosessin perusteellinen kuvaus

Opinnäytetyöprosessi käynnistyi kevään 2012 aikana. Aloimme pohtia tulevan opinnäytetyön aihetta ja syksyn aikana 2012 yhteisesti kiinnostava ja molempia hyödyttävä aihe löytyi. Joulukuussa 2012 ilmoittauduimme opinnäytetyöprosessiin. 19.12.2012 tapasimme ensimmäisen

kerran opinnäytetyötä ohjaavan opettajan Kari Malinin ja tässä tapaamisessa sovimme alustavat aikataulut ja suuntalinjat opinnäytetyölle. Päätimme, että opinnäytetyö tehdään määrällisenä ja teemme kyselytutkimuksen.

Maalis- toukokuussa 2013 tutustuimme työmme tietoperustaan ja aloimme tehdä opinnäytetyön suunnitelmaa ja valmistautua suunnitelmaseminaariin. Suunnitelmaseminaariesitys pidettiin 23.5.2013. Tämän jälkeen syksyllä 2013 aloimme valmistella tutkimuslupahakemusta Lahden kaupungille ja haimme lupaa marraskuussa 2013 ja lupa myönnettiin 13.11.2013. Joulukuun alusta 2013 tammikuun 2014 loppuun työstimme kyselylomaketta. Kyselylomake valmistui helmikuun alussa 2014, jolloin otimme yhteyttä tutkimuksessamme mukana oleviin päiväkoteihin, jotta pääsisimme esittelemään tutkimuksen henkilökunnalle ja jakamaan paperiset kyselylomakkeet ja tunnukset webropol-ohjelmaan.

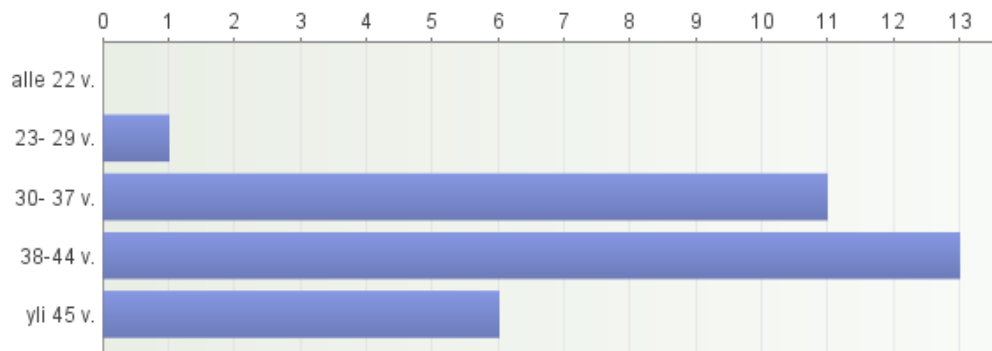
Keväällä 2014 maalis- toukokuussa teimme kyselytutkimuksen purkua ja kirjoitimme tuloksia auki. Syksyllä 2014 elo-marraskuun aikana olemme työstäneet opinnäytetyötä lopulliseen julkaisu kuntoon. Opinnäytetyön julkaisuseminaari on 11.12.2014.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen analysoitava aineisto koostuu kyselytutkimuksen vastauksista. Tutkimuksen kyselyyn vastasi ennalta valittujen Lahden kaupungin sivistystoimen alaisten päiväkotien isät. Kaikkiaan kyselyyn vastasi 31 isää. Suorat sitaatit ovat poimittu esiin kyselylomakkaiden avoimien kysymysten vastauksista.

6.1 Taustakysymykset

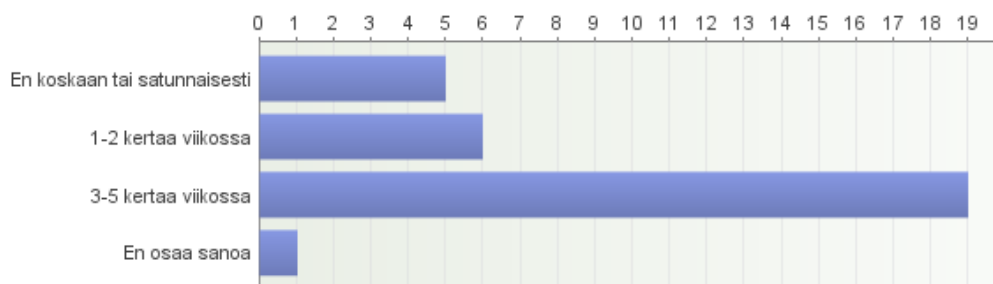
Vastaajat jakautuivat neljään eri ikäryhmään. Eniten vastaajia oli ikäryhmästä 38- 44- vuotiaat, joita oli yhteensä 13. Toiseksi suurimman ryhmän muodosti 30- 37- vuotiaat, heitä oli yhteensä 11 vastaajaa. Kuviossa 1 näkyy vastaajien jakautuminen ikäryhmiin. Vastaajista 27 on äidinkieltään suomenkielisiä.

Kuvio 1.

Vastaajien ikäryhmä jakautuma

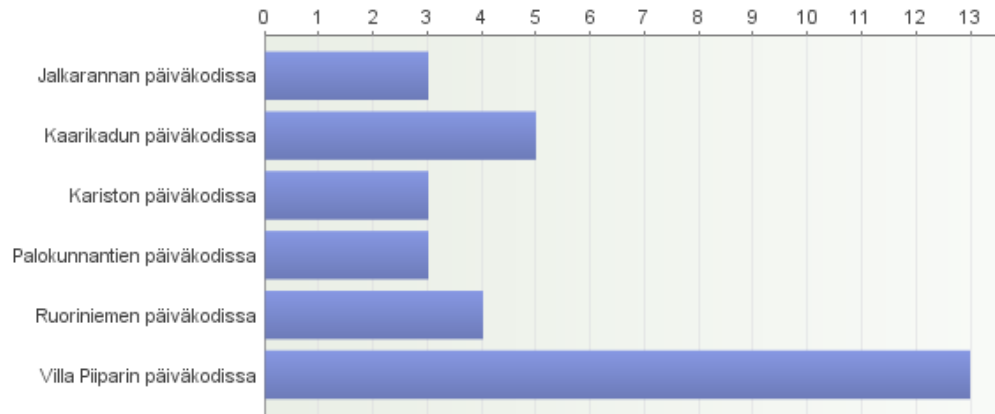
Kuvio 2 osoittaa isien näkymisen päivähoiton arjessa. Vastaajista suurin osa hakee tai tuo lastaan päivähoitoon 3-5 kertaa viikossa. Kaikki vastaajat ovat lasten biologisia isiä. Vastaajista lähes kaikki asuvat lapsen kanssa samassa taloudessa.

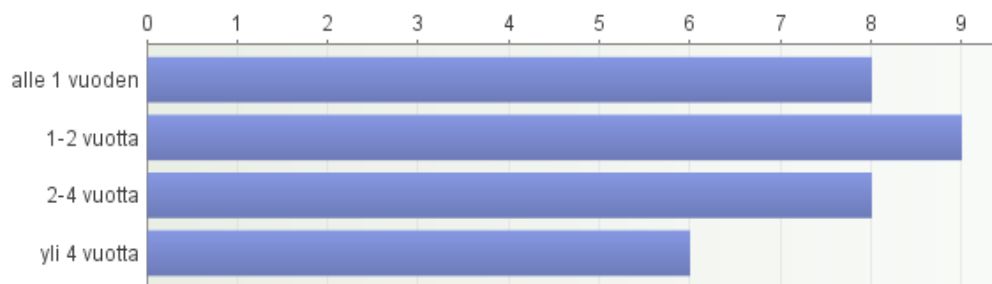
Kuvio 2.

Isien osallisuus lapsen viemisessä päivähoitoon ja hakemisessa päivähoidosta

Eri päiväkotien vastausmäärät olivat melko tasaisia, poikkeuksena päiväkoti Villa Piiparin merkittävästi suurempi vastaajien määrä (Kuvio 3). Asiakkuuksien kestot nykyisessä päiväkodissa vaihtelivat tasaisesti vastaajien välillä. Hieman muita enemmän vastauksia oli ryhmässä 1-2 vuotta asiakkaina (Kuvio 4).

Kuvio 3. Vastaajien hajonta päiväkotien välillä

Kuvio 4. Asiakkuuden kesto tässä päiväkodissa

6.2 Kohtaaminen päivähoiton henkilökunnan kanssa

Lomakkeessa tiedusteltiin isien ja päivähoiton kasvatushenkilökunnan kohtaamista avoimilla sekä määrällisillä kysymyksillä. Laadullisiin kysymyksiin vastasi lähes kaikki vastaajat (29). Vastaajia pyydettiin kuvailemaan omia kokemuksia kohtaamistilanteista kasvatushenkilökunnan kanssa. Vastaajat kokivat kohtaamiset kasvatushenkilökunnan kanssa enimmäkseen miellyttäväksi ja itsejä arvostaviksi. Vastauksista nousi kuitenkin esille isän mahdollisen ulkoisen erilaisuuden vaikuttavan näihin kohtaamisiin.

Erityisesti lapsen oman ryhmän henkilökunnan kanssa kohtaamiset erittäin positiivisia ja molemminpuolin arvostavia.

They are frendly and inrested about my child issues.

Lasta hoitoon viedessä tervehditään, iltapäivällä kerrotaan päivästä tarkemmin.

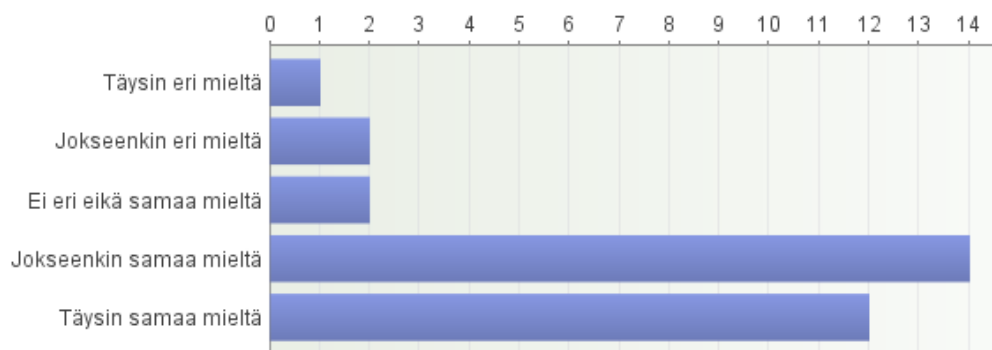
Kysyimme vastaajien kokemuksia päivähoidon arjen toimintoihin perehdyttämisestä. Vastaajat kokivat saaneensa selkeitä ohjeita arjen käytäntöihin ja päivähoidon byrokraatiaan. Perehdyttämistä toteutetaan monin eri tavoin, osassa päiväkodeista perehdyttäminen on suunnitelmallista. Kuitenkin joissain päiväkodeissa perehdyttäminen on koettu jäävän pintapuoliseksi ja riittämättömäksi. Vastauksista nousi esille perehdytyksen tiedon siirtymisestä itseille äitien kautta.

Käyty lävitse miten vuoroahoito toimii ja miten hoitovuorot ilmoitetaan. Myös lomien yms. muiden ilmoittaminen.

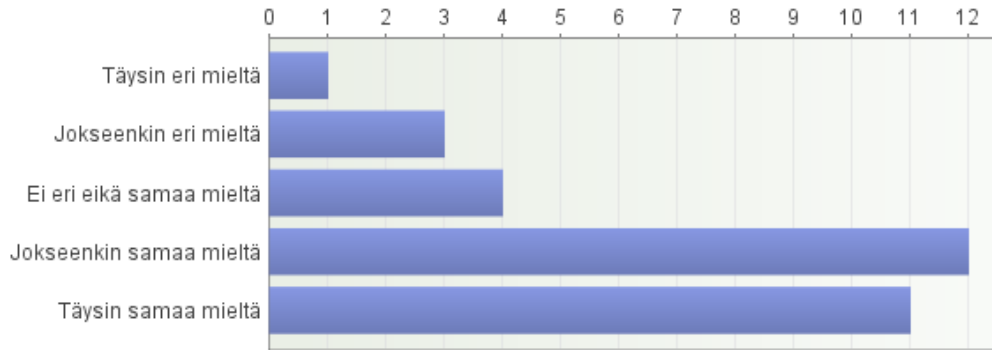
Käyty läpi "pelisäännöt" ja muut toimintatavat. Erittäin hyvin.

Hyvin pintapuolisesti, ei juurikaan.

Valtaosa vastaajista kohtaa lapsensa ryhmän kasvatushenkilökuntaa päivittäin. He kokevat myös tulevansa aina tervehdityiksi kohdatessaan kasvatushenkilökuntaa. Kaksi vastaajaa oli kokenut, että he eivät tule tervehdityiksi. Tervehtimisaktiivisuudesta huolimatta vastaajat kokivat kasvatushenkilökunnan keskustelualoitteellisuuden merkittävästi vähäisemmäksi (Kuvio 5). Kysyttäessä, saavatko isät aina tietoa lapsen hoitopäivästä, on havaittavissa paljon hajontaa vastaajien kesken (Kuvio 6). Vastaajista 11 koki saavansa aina tietoa lapsen hoitopäivästä, kun taas vastakohtana neljä vastaajaa oli jokseenkin tai täysin eri mieltä.

Kuvio 5. Kasvatushenkilökunnan hakeutuminen keskusteluun, isän hakiessa lasta.

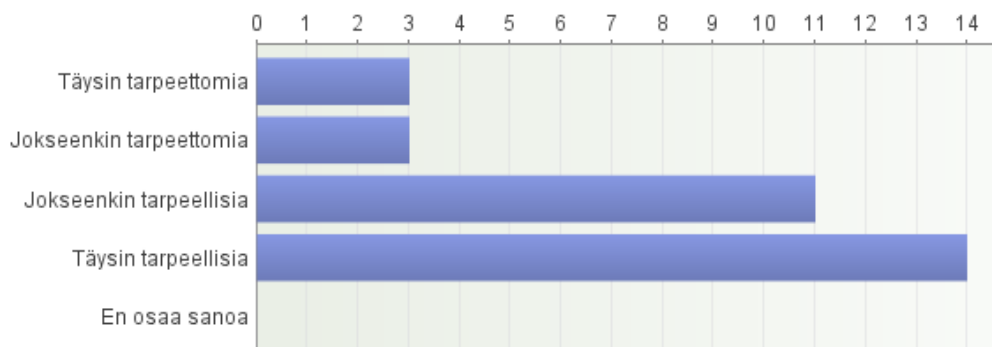
Kuvio 6. Isät saavat tietoa aina lapsensa hoitopäivästä.

Tulosten mukaan valtaosa vastaajista pitää päivittäisiä keskusteluita tarpeellisina (Kuvio 7). Vastaajista kolme pitää näitä päivittäisiä keskusteluita täysin tarpeettomina. Kuvion 8 mukaan vastaajat kokivat saavansa pääosin riittävästi tietoa lapsensa päivähoitoon liittyvistä asioista. Vastaajista 17 saa omasta mielestään melko riittävästi tietoa. Päivittäisissä keskusteluissa vastaajat halusivat pääasiassa kuulla lapsen sosiaalisista suhteista, päivän sujumisesta, lapsen kehityksestä ja mahdollisista ongelmatilanteista, joita on hyvä kotonakin käydä lävitse.

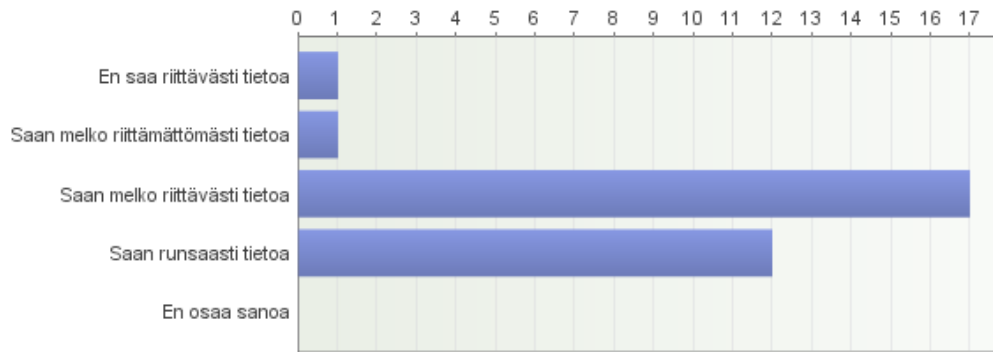
The development of my child and how she relates with other children and adults.

Normipäivän kulusta en koe tarpeen informoida. Kyse on luottamuksesta henkilöstön ammattitaitoa kohtaan.

Mitä lapsen päivään on kuulunut, mutta en niinkään syömisistä tai nukkumisista. Ehkäpä enemmänkin minkälaisella tuulella lapsi on ollut iloinen, surullinen tms.

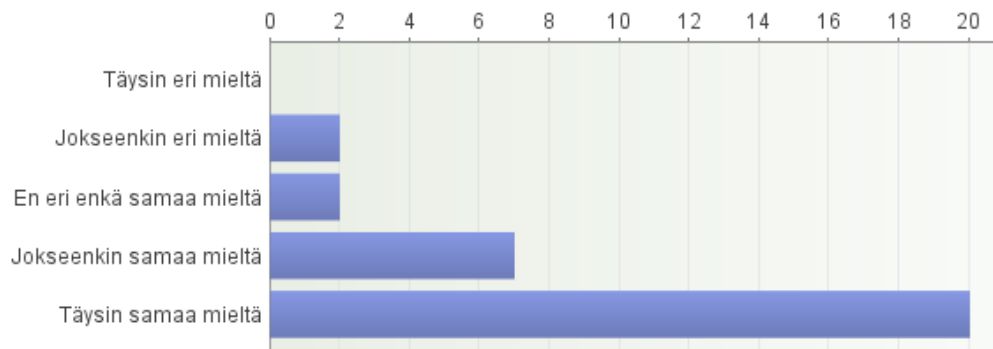

Kuvio 7. Isien kokemukset päivittäisten keskustelujen tarpeellisuudesta.

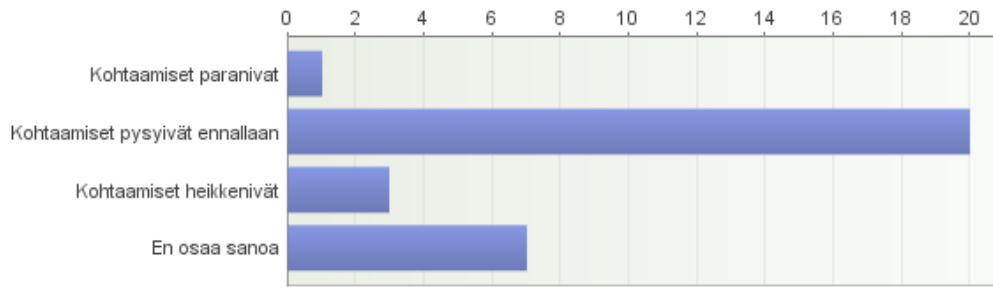
Kuvio 8. Riittävä tiedon saanti suhteessa lapsen päivähoitoon liittyvissä asioissa.

Kyselyn mukaan 20 vastaajaa kokee kasvatushenkilökunnan kunnioittavan heidän mielipidettä lapsen asioissa. Vastauksista kuitenkin ilmenee, että isät eivät aina saa varauksetonta kunnioitusta mielipiteilleen. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Henkilökunta kunnioittaa isän mielipiteitä

Vastaajat eivät kokeneet merkittäviä muutoksia kohtaamisten suhteen tilanteessa, kun kasvatushenkilökunnassa tapahtuu muutoksia. Vastaajista 20 kertoi kohtaamisten pysyneen ennallaan muutoksista huolimatta. Muutokset ovat heikentäneet kohtaamisia kolmen vastaajan kohdalla. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Kasvatushenkilöstössä tapahtuneiden muutosten vaikutus kohtaamisiin isien kanssa.

Vastaajista 14 koki oman ja päivähoidon henkilökunnan vuorovaikutuksen kehittyneen viimeisen kuuden kuukauden aikana. Vastaajista 16 oli sitä mieltä, että vuorovaikutus oli pysynyt ennallaan. Ainoastaan yksi vastaaja oli sitä mieltä, että vuorovaikutus oli heikentynyt viimeisen kuuden kuukauden aikana. (Taulukko 1.)

Vastaajat perustelivat positiivista kehitystä siihen, miten ovat kohtaamisten kautta oppineet henkilökuntaa tuntemaan. Vuorovaikutus on kehittynyt luottamuksen syntymisen myötä. Vuorovaikutusta heikentäviksi tekijöiksi koettiin henkilökunnan vaihtuminen kokemattomampiin.

Osa henkilökunnasta on vaihtunut uravuosiltaan ja elämäkokemukseltaan kokemattommaksi. Heidän samaistuminen lapsiperheen arkeen ei yllä lähteneiden tasolle.

Joka päiväinen näkeminen, samat hoitajat.

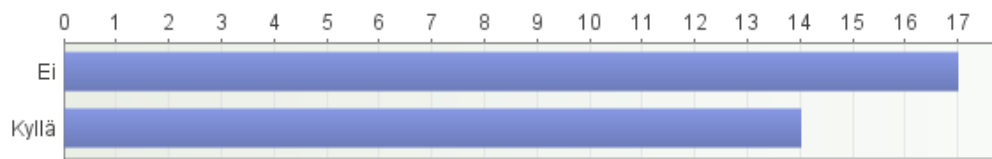
Se että molemmat osapulet oppivat tuntemaan paremmin toisiaan.

Taulukko 1. Isien ja päivähoidon henkilökunnan välisen vuorovaikutuksen kehittyminen viimeisen kuuden kuukauden aikana.

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Heikentynyt	0	1	16	10	4	Parantunut	31	3,55

6.3 Luottamus ja puheeksiottaminen

Kyselylomakkeessa kartoitettiin luottamuksellisen vuorovaikutuksen pohjautumista vastaajan ja tietyn päivähoidon henkilökunnan jäsenen välillä. Pieni enemmistö vastaajista koki, että heillä ei ole tiettyä henkilöä jonka kanssa arjen keskustelut olisivat helpompia. Kuitenkin vastaajista merkittävä osa koki, että vuorovaikutus on helpompaa tietyn henkilön kanssa. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Kokevatko isät arjen keskustelut helpommiksi tietyn henkilökunnan jäsenen kanssa.

Vastaajista 29 luottaa siihen, että perheen asiat jäävät vain lasta hoitavan henkilökunnan tietoisuuteen. Vastaajat kokevat voivansa ottaa puheeksi lapseensa liittyviä vaikeita asioita, 26 vastaajaa kertoo pystyvän hyvin ottamaan nämä puheeksi päivähoidon henkilökunnan kanssa. Perheeseen liittyvien vaikeiden asioiden puheeksi ottaminen on vastaajista vaikeampaa, vain 16 vastaajaa kykenee puhumaan näistä asioista päivähoidon henkilökunnan kanssa (Taulukko 3). Vastaajista 23 kertoo kykenevänsä ottamaan keskusteluihin lastaan koskevat kasvatukselliset näkemyserot (Taulukko 4).

Taulukko 3. Perheeseen liittyvän vaikean asian puheeksiottaminen

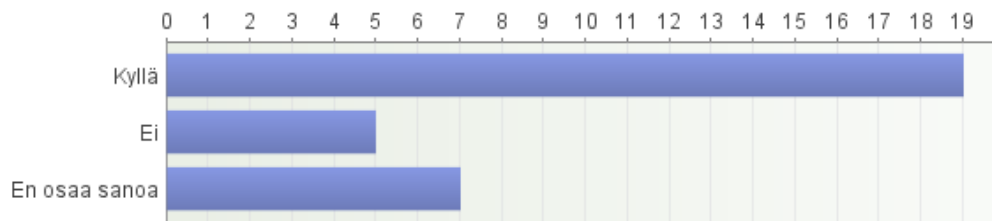
	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
En pysty	0	6	9	9	7	Kyllä pystyn	31	3,55

Taulukko 4. Lasta koskevien kasvatuksellisten näkemyserojen puheeksiottaminen

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
En pysty	0	3	5	10	13	Kyllä pystyn	31	4,06

6.4 Kasvatuskeskustelut

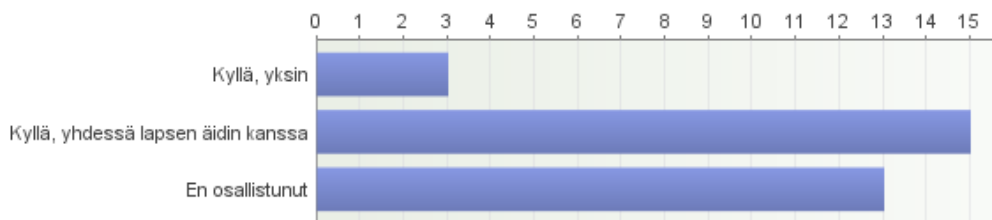
Kasvatuskeskustelun aika sovittiin 19 vastaajan kertoman mukaan siten, että heidän osallistumisen mahdollisuus huomioitiin (Kuvio 12). Keskustelu-aikaa sovittaessa vastaajista 23 selvitetiin, mikä on kasvatuskeskustelun tarkoitus. Vastaajista kymmennelle ei ollut ehdotettu keskustelun siirtämistä, vaikka äidille olikin tullut este osallistumiselle.

Kuvio 12.

Isän aikataulujen huomiointi keskustelu-aikaa sovittaessa

Vastaajien osallistuminen kasvatuskeskusteluihin jakaantui seuraavasti: 18 vastaajaa osallistui yksin tai yhdessä äidin kanssa, kun taas 13 vastaajaa ei osallistunut ollenkaan kasvatuskeskusteluihin. (Kuvio 13.)

Kuvio 13. Osallistuttko isänä lapsenne kasvatuskeskusteluihin?

Vastaajien kokemukset jakautuivat kahteen selkeään ryhmään, toiset kokivat tullessa erityisen hyvin huomioiduksi ja toinen ryhmä koki tullessa kohdatuksi tasavertaisina äitien kanssa.

Vastaajien kokemukset koettiin merkitykselliseksi ja he saivat itselleen merkittävää tietoa omasta roolistaan suhteessa lapsen kasvuun ja kehitykseen.

Kävimme läpi isän roolia lapsen kehityskaaren jatkumossa.

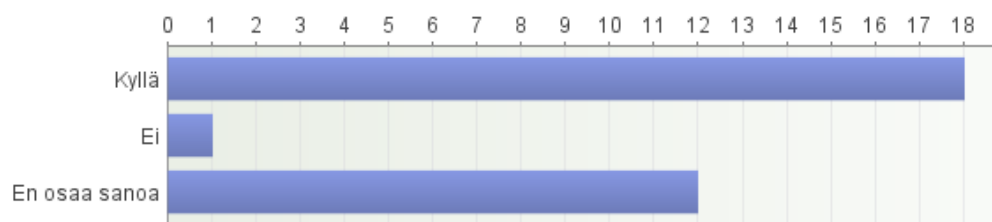
Erittäin hyvin. Pääsin kertomaan kokemuksiani ja näkemyksiäni.

Vastaajien osallistumattomuudelle kasvatustilanteisiin jakaantui kolmeen keskeiseen syyhyn: työeste, vastaajat eivät tienneet keskustelun ajankohdasta tai vanhemmat olivat keskenään sopineet vain äidin osallistumisesta keskusteluun. Tällaisia olivat tilanteet, joissa vanhemmilla ei ollut erityistä huolta lapsensa kehityksestä tai vastaajan oli tärkeämpää olla töissä.

Kutsua kasvatustilanteeseen EI KOSKAAN TULLUT ALLEKIRJOITTANEELLE.

Työkiire tai en ole pitänyt läsnäoloani välttämättömänä.

Päivähoidon henkilökunta oli valmistautunut hyvin molempien vanhempien osallistumiseen kasvatustilanteeseen. Ainoastaan yhden vastaajan mukaan, molemmille vanhemmista ei oltu etukäteen varattu omaa tuolia (Kuvio 14). Kasvatustilanteissa käytetään Varhaiskasvatussuunnitelma- lomaketta, jonka vastaajista 19 koki hyvänä keskustelun kannalta (Taulukko 5).

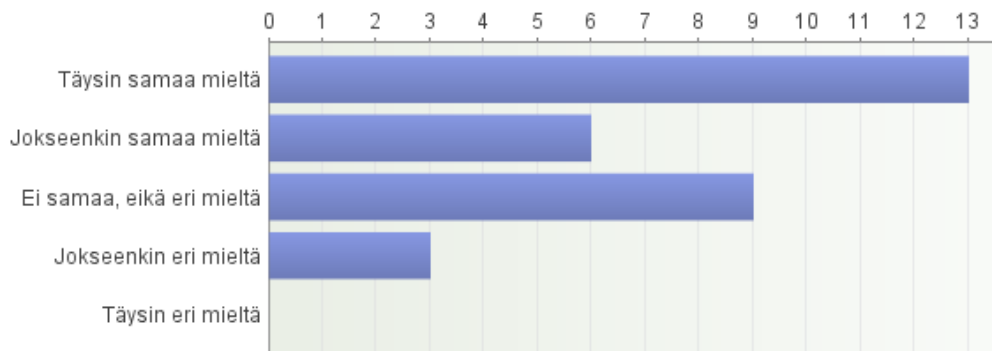
Kuvio 14. Onko keskustelutilanteessa molemmille vanhemmille ollut valmiina varattuina omat tuolit?

Taulukko 5. Kasvatustilanteeseen lomakkeen käyttö keskustelutilanteissa.

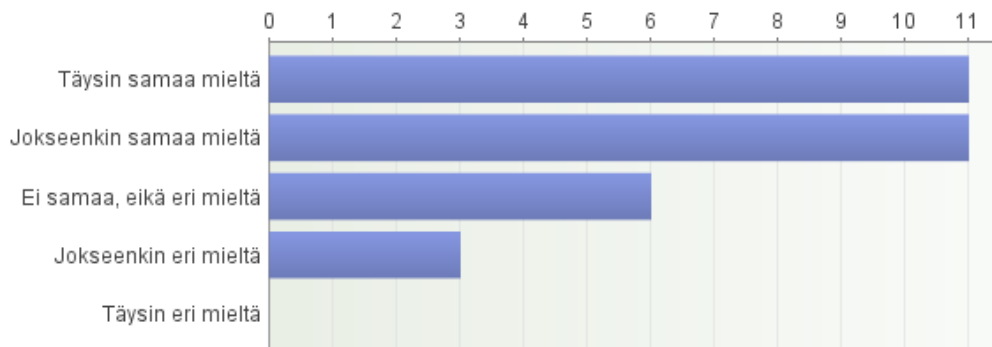
	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Lomake ei ole hyödyllinen	0	1	11	10	9	Lomake on hyödyllinen	31	3,87

6.5 Vanhempainillat

Vastaajilta kysyttiin ovatko saaneet henkilökohtaisen kutsun vanhempainiltaan. Vastaukset jakautuivat melko tasaisesti. Vastaajista 11 oli saanut henkilökohtaisen kutsun ja 10 vastasi, ettei ollut saanut kutsua. Vastaajat kokivat vanhempainillat merkityksellisiksi foorumeiksi päivähoiton henkilökunnan kanssa tehtävän yhteistyön kannalta. Ainoastaan kolme vastaajaa piti näitä vähemmän merkityksellisinä. (Kuvio 15.) Vastaajat olivat sitä mieltä, että heidän osallistumisensa vanhempainiltoihin oli myös suoraan merkityksellistä lapsen kasvatuksenkin kannalta (Kuvio 16).

Kuvio 15. Koen isänä, että vanhempainillat ovat tärkeitä foorumeita hoitohenkilökunnan kanssa tehtävän yhteistyön kannalta.

Kuvio 16. Koen lapseni kasvatuksen kannalta tärkeäksi, että osallistun isänä vanhempainiltoihin.

Vastaajat nostivat esille monipuolisesti asioita, joita kokivat merkityksellisiksi käydä lävitse vanhempainilloissa. Monissa vastauksissa nostettiin esille yleiset toimintatavat ja käytänteet, sekä niistä yhdessä keskustelu. Vastauksissa nousi esille vastaajien kiinnostus kuulla tulevista tapahtumista sekä menneen toiminnan arvioinnista ja uuden kehittämisestä. Lisäksi vastaajat kaipaivat tarkemmin tietoa lapsen oman ryhmän toiminnasta.

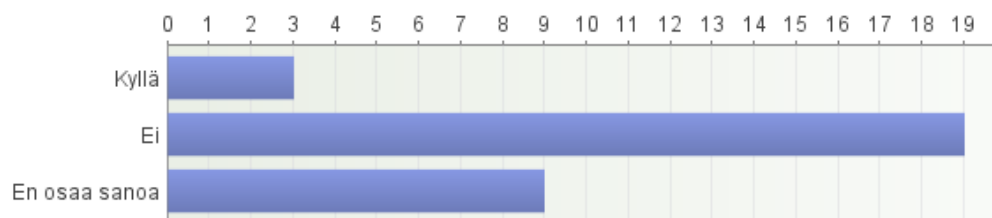
Children's development and relationship in the kindergarten and how parents shall support kindergarten's work.

Lapsen oman ryhmän tulevien viikkojen ohjelmaa ja yleistä puhetta lapsen omasta ryhmästä.

Yleisiä asioita, tavoitteiden läpikäymistä ikäkausittain, toiminnan muuttuminen lapsen kasvaessa.

6.6 Isien osallisuuden kehittäminen

Tutkimuksessa kysyttiin onko heiltä kysytty mielipidettä päivähoito henkilökunnan ja isien välisen yhteistyön kehittämisestä. Vastaajista vain kolmelta oli tätä asiaa tiedusteltu, valtaosalta (19) asiaa ei ollut kysytty ollenkaan (Kuvio 17). Vastaajista neljä haluaisi osallistua keskusteluihin, joiden tarkoituksena on kehittää isien ja päiväkodin henkilökunnan välistä yhteistyötä. Heidän lisäksi 15 vastaajaa osoitti mahdollista kiinnostustaan aiheeseen. Vastaajat osoittivat samanlaista kiinnostusta käydä myös keskustelua lapsen päiväkodin toimintakulttuurin kehittämistä kohtaan (Taulukko 6).

Kuvio 17. Onko teiltä kysytty mielipidettä koskien päivähoito henkilökunnan ja isien välisen yhteistyön kehittämisestä?

Taulukko 6. Haluaisitteko osallistua

	Kyllä	Mahdollisesti	En	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
lapsenne päiväkodin toimintakulttuurin kehittämiseen?	5	11	7	8	31	2,58
keskusteluihin, joissa kehitettäisiin isien ja päiväkodin henkilökunnan välistä yhteistyötä?	4	15	5	7	31	2,48
Yhteensä	9	26	12	15	62	2,53

6.7 Vanhempainiltojen kehittäminen isien näkökulmasta houkuttelevammaksi

Vastaajat kaipasivat vanhempainiltoihin enemmän toiminnallisuutta sekä keskustelevampaa ilmapiiriä. Vastauksissa oli havaittavissa myös tarjoilujen merkitys houkuttelevuuden kannalta. Vanhempainiltojen sisällöt olisi suunniteltava enemmän vanhempien tarpeista lähtien kuin päiväkodin.

Niissä voisi kokeilla jotain uusia toimintamuotoja, jotka poistaisi paikalla istumisen ja toisia enemmän keskustelun ilmapiiriä tilaisuuksiin.

15 minutes lecture about importance of father for children psychological development, at the regular meetings.

Kutsu selkeästi molemmille vanhemmille ja korostetaan myös isien osallistumisia tapahtumaan.

Vastauksissa oli myös kannanottoja sen puolesta, ettei näitä tarvitse kehittää erityisesti isien kiinnostuksen lisäämiseksi. Heidän mielestään isät, joita kiinnostaa lapsen asiat ja kehitys, osallistuvat muutoinkin näihin tilaisuuksiin.

Eiköhän se ole isistä itsestä kiinni osallistua vaiko ei? En usko onko olemassa tiettyä kehittämissuuntaa sille, että isit osallistuisivat vanhempainiltoihin. Asenne kysymys, yksilöitä olemme.

6.8 Isien ja päivähoidon henkilökunnan välisen yhteistyön kehittäminen

Vastaajat nostivat esille tarpeen miesten osuuden kasvattamisesta päivähoidon henkilökunnassa ja tätä kautta he arvelivat isien yhteistyöhalukkuuden paranevan luonnostaan. Vastauksissa nousi myös isien henkilökohtainen huomioiminen keskusteluista ja vanhempainilloista ilmoittamisessa. Muutamassa tapauksessa vastaaja ei ollut edes tietoinen vanhempainiltojen tai kasvatust keskusteluiden ajankohdasta, koska tieto ei kulkenut äidiltä isälle. Vastauksissa nostettiin esille myös sähköisten raporttien tai muun viestinnän auttavan isejä mukaan kasvatuskumppanuuteen. Myös luottamuksen puute nousi vastauksissa esille. Vastaaja toivoi, että hänen kyönsä arvioida lapsen terveyttä tai muuten lapsen parasta kunnioitettaisiin enemmän.

Pääosin vastaajat olivat tyytyväisiä nykyiseen yhteistyön tasoon, eikä siihen nähty tarvetta merkittäviä kehitystarpeita. Vastaajat näkivät yhteistyön kehittämisen ja ylläpitämisen molempien osapuolien vastuulla olevana asiana. Päiväkodin hoitohenkilökunnan tulisi vaan rohkeammin lähestyä isejä ja keskustella heidän kanssaan vieläkin aloitteellisemmin. Vastaajat kuitenkin arvioivat, että myös isien tulee olla valmiita kohtaamaan hoitohenkilökuntaa ja kertoa rohkeammin omia näkemyksiään lapsestaan.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN TULOKSISTA

Tässä kappaleessa käsitellään tutkimuksen tuloksia rinnakkain teorian kanssa. Pohdimme tuloksia, niiden merkityksiä konkreettisen arkielämän ja teorian kohtaamisessa. Edellä mainitun lisäksi pyrimme tuomaan esille mitkä asiat tuloksissa nousi merkittävästi esille ja mikä tähän on mahdollisesti vaikuttanut.

7.1 Kohtaaminen päivähoidon henkilökunnan kanssa

Päivähoidon arjen käytänteisiin perehdyttämisessä oli todella suuria eroavaisuuksia. Osassa vastauksista kuvattiin perehdyttämistä perusteelliseksi, kun taas osassa vain pintapuoliseksi ja lähinnä kirjoitettuna tekstinä. Perheen perehdyttäminen päivähoidon arkeen on nähtävissä tärkeänä kasvatuskumppanuuden aloituskeskusteluna. Kasvatuskumppanuuden sisällyttäminen perheiden ja päivähoidon henkilökunnan välille on henkilökunnan vastuulla. Kerrottaessa päivähoiton arjen käytänteistä on samalla tärkeää kuulla myös perhettä ja miten he perehdyttävät perheensä päivähoiton henkilökunnalle. (Kaskela & Kekkonen 2007, 18, 32.)

Kohtaamisia koskevista vastauksista nousee paljon kokemuksia arvostuksesta, luontevuudesta ja ystävällisestä kohtaamisesta. Kohtaamisia kuvattiin myös lämminhenkiseksi ja avoimiksi. Vastauksista voi havainnoida, että pienemmissä päiväkodeissa kohtaaminen on henkilökohtaisempaa, kun vastaavasti isoissa päiväkodeissa kohtaaminen on vastaavasti neutraalimpaa. Vastauksissa ilmeni, että kohtaamiset oman hoitoryhmän henkilökunnan kanssa olivat lähes päivittäisiä. Poikkeuksen tekee Kaarikadun päiväkot, joka on vuoropäiväkot ja hoitohenkilökunnan työvuoroista johtuen aina paikalla ei ole lapsen oman ryhmän työntekijää. Nämä ovat merkityksellisiä, sillä ne ovat tekijöitä, joilla ilmaistaan toisen kunnioitusta. Kunnioittava suhde on edellytys kasvatuskumppanuuden syntymiselle. Kalliala (2012) nostaa esiin ajatuksen, että kohtamiseen löytyy aina resurssia, jos se nähdään työyhteisössä tärkeänä asiana. Tämä tukee myös vastauksia, joissa isät kokivat heidän kohtaamisissaan väheksyvää asennetta tai heille tuotiin vain negatiivisia asioita esille. Bronfenbrennerin (1979) ekologisen kasvatusteorian mukaan kohtaamiset ovat mikrotasojen välistä todellisuutta. Kohtaamiset yhdistävät kodin ja päivähoiton mikrosysteemit mesosysteemiksi. Mesotasolla tapahtuva vuorovaikutus on kasvatuskumppanuutta. (Kaskela & Kekkonen 2007, 34; Kalliala 2012, 94; Huhtanen 2004, 193.)

Kasvatuskumppanuuden ylläpitäminen edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua. Sen ylläpitäminen ja kehittäminen on hoitohenkilökunnan vastuulla. Tutkimuksemme vastaukset osoittavat, että lahtelaisissa päiväkodeissa näin tapahtuu. Niissä on nähtävissä hoitohenkilökunnan aloitteellisuuden olevan aktiivista myös isien suuntaan. Vastauksissa myös ilmeni, että vuorovaikutustilanteissa välitettiin tietoa päivähoidon lapsen arjen tapahtumista. Vastausrakenteen mukaan Kaarikadun päiväkodissa saadaan, suhteessa muihin päiväkoteihin, runsaammin tietoa lapsen arjen tapahtumista. Huomionarvoista on, että vastausten mukaan siellä kaikki vastaajat eivät kuitenkaan saaneet riittävästi tietoa. (Kaskela & Kekkonen 2007, 21.)

Tutkimuksessa tarkasteltiin isien tiedon saantia ja miten he kokivat sen laadun. Tätä tiedonsiirtoa kutsutaan Bronfenbrennerin ekologisessa kasvatusteoriassa ekologiseksi siirtymäksi eli tässä tapahtuu kasvatuskulttuurien kohtaaminen. Vastauksista ilmeni suurimman osan näkevän merkitykselliseksi päivittäisen tiedon vaihtamisen ja saavansa tarpeellisen tiedon niistä. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 222.)

Arkinen kasvatuskumppanuus rakentuu tuonti- ja hakutilanteiden ympärille. Näissä tilanteissa kohdataan, kuullaan ja kerrotaan, joiden pohjalta luodaan yhteistä tarinaa. Tutkimuksemme tulos tukee yleistä käsitystä isien aktiivisuuden noususta päivähoidon arjessa. Valtaosa vastaajista vie tai hakee lapsen 3-5 kertaa viikossa päivähoitoon. Vastaukset tukevat ekologisen teorian ajatusta kodin ja päivähoidon välisten mikrosysteemien vuorovaikutuksen merkityksestä lapsen kehitykselle (Puroila & Karila 2001, 208- 209).

Kotiinlähtötilanne haastaa osapuolet kasvatuskumppanuuteen, jossa kasvatusvastuun siirtyminen edellyttää osapuolten välistä tiedonsiirtoa (Endén & Hakola 2005, 68). Tutkimuksen mukaan tieto siirtyy valtaosin hyvin hoitohenkilökunnalta izeille. Vastauksista ilmenee, että isät saavat riittävästi tietoa lapsen päivähoitopäivästä. Kuitenkin tutkimuksemme vastauksissa joka viides isä kokee päivittäiset keskustelut täysin tai jokseenkin tarpeettomina. Tämä nostaa esiin kysymyksen siitä, kuinka kasvatuskumppanuus toteutuu näiden isien kohdalla.

Miten päivä on mennyt. Onko jotain erikoista sattunut joka voisi kotona vaivata mieltä.

Isät haluavat tietoa päivän normaaleista arkisista asioista, muun muassa onko lapsi syönyt ja nukkunut. Näiden lisäksi vastauksissa ilmeni isien kiinnostus lapsen sosiaalisten taitojen kehittymisestä ja ryhmässä toimimisesta. Kuitenkin isät luottavat henkilökunnan ammattitaitoon tuottaen tarpeellista tietoa lapsen päivästä ja kehityksestä. (Kaskela & Kekkonen 2007, 34.)

Normipäivän kulusta en koe tarpeen informoida. Kyse on luottamuksesta henkilöstön ammattitaitoa kohtaan.

Lapsen kehityksestä ja viihtymisestä päiväkodissa, miten lapsen ja ryhmän arki sujuu.

Miten lapseni käyttäytyvät uudessa ympäristössä ja kuinka he toimivat ryhmässä saman ikäistensä kanssa. Sosiaalisten taitojen kehittyminen kiinnostaa.

Päivän tapahtumista, lapsen voinnista, käytöksestä, kehityksestä, ristiriidoista, ongelmatilanteista, mahdollisista onnettomuuksista / sairastumisista.

Tutkituissa päiväkodeissa on ilmeisen onnistuttu erilaisuuden kohtaamisessa ja pystytään monipuoliseen vuorovaikutukseen. Valtaosa isistä kokee, että heidän mielipiteitään kunnioitetaan. Kaskelan ja Kekkonen (2007) mukaan erilaiset perheet ja perheenjäsenet luovat haasteen kunnioittavan suhteen luomiselle. Työntekijän voi olla helpompi hyväksyä perheet ja sen jäsenet, jotka ovat lähellä hänen omaa elämäänsä. Myös isien on helpompi hyväksyä työntekijä, jonka arvomaailma kohtaa hänen omansa. Kallialan (2012) mukaan kuitenkin päivähoidon työntekijät ja vanhemmat eivät valitse toisiaan. Kalliala näkee myös kasvatuskumppanuuteen kuuluvan kunnioituksen haasteena, koska varhaiskasvatuksen vuorovaikutuksen lähtökohtana on asiantuntijuus. Tutkimuksemme tulokset tukevat hänen ajatuksiaan, koska vastaajista yli puolet eivät ole löytäneet tiettyä työntekijää, jonka kanssa arjen keskustelut olisivat helpompia. Vastaajista osa on myös kokenut jonkinasteista väheksyntää johtuen heidän erilaisuudestaan. (Kalliala 2012, 93; Kaskela & Kekkonen 2007, 34.)

7.2 Luottamus ja puheeksiottaminen

Luottamus rakentuu kohtaamisten ja vuorovaikutuksen myötä, jos kuulemisen ja kunnioituksen periaatteet toteutuvat arjessa. Luottamus on edellytys dialogisen kasvatuskumppanuuden rakentumiselle. Vastaajista lähes kaikki kokivat voivansa luottaa hoitohenkilökuntaan.

Kaskelan ja Kekkosen (2007) mukaan vanhemmat tarvitsevat erimittaisen ajan luottamuksen syntymiseen. Tutkimuksemme tulokset vahvistavat tämän asian, koska luottamuksessa ei ole nähtävissä eroa riippumatta asiakassuhteen kestosta. Isät, jotka ovat olleet alle yhden vuoden nykyisen päiväkodin asiakkaina kokevat samanlaista luottamusta suhteessa henkilökuntaan, kuin isät jotka ovat olleet asiakkaina neljä vuotta tai enemmän. (Kaskela & Kekkonen 2007, 36.)

Luottamus hoitohenkilökuntaan ilmenee tutkimuksessamme myös siten, että isät pystyvät ottamaan puheeksi vaikeita asioita omaan lapseensa liittyen. Tämän lisäksi yli puolet vastaajista kokee vahvaa luottamusta, joka mielestämme ilmenee sen perusteella, että isät pystyvät puhumaan perheeseen liittyvistä vaikeista asioista. Perheeseen liittyviin keskusteluihin tulisikin kiinnittää paljon huomiota - miten isät kuvaavat perheen sisäistä ilmapiiriä ja parisuhdetta. Halmeen (2009) mukaan nämä ilmentävät isien vanhemmuuden tilaa ja laatua. Nämä ovat tärkeitä mittareita arvioitaessa perhetyön eli vielä syvemmän kasvatuskumppanuuden tarvetta. (Halme 2009, 115.)

Tutkimuksen vastauksista on nähtävissä, että luottamukseen vaikuttaa se, kuinka säännöllisesti isät käyvät päiväkodilla. Kuitenkaan sillä ei pystytä osoittamaan olevan merkittävää vaikutusta, kävikö isä muutaman kerran viikossa vai päivittäin päiväkodilla. Isät, jotka kävivät satunnaisesti päiväkodilla, niin luottivat muita vähemmän hoitohenkilökuntaan.

Tutkimuksessamme dialogisuutta mitattiin kysymällä vastaajien kantaa kykyyn nostaa keskusteluissa esille kasvatukselliset näkemyserot. Isaacsin (2001) mukaan dialogi on yhdessä ajattelun taito, jossa yksilön esille tuoma kanta ei ole lopullinen, vaan keskustelun avaus ennen lopullista yhteistä näkemystä. Vastauksien mukaan pääosin isät pystyvät tuomaan omia kasvatuskäsitelmiään mukaan keskusteluihin hoitohenkilökunnan kanssa. Päiväkodilla päivittäin käyvät isät pääsevät selkeämmin vuorovaikutustilanteissa dialogiin hoitohenkilökunnan kanssa, kuin satunnaisesti tai harvoin käyvät isät. Hyvässä dialogisessa kasvatustilanteissa yksilöiden näkemyksistä luodaan kollektiivisia ajatuksia ja sovitetaan yhteen erilaisia näkemyksiä realiteeteista. (Isaacs 2001, 39- 41.)

7.3 Kasvatuskeskustelut

Kasvatuskumppanuudessa pyritään tasavertaiseen yhteistyöhön. Yhdeksi kasvatuskumppanuuden toteuttamisen työvälineeksi Lahden kaupungin päiväkodeissa on vuodesta 2000 alkaen lasten varhaiskasvatussuunnitelma, joka laaditaan yhdessä lapsen vanhempien kanssa (Lahden kaupunki 2005, 34). Vastaajat kokivat varhaiskasvatussuunnitelmalomakkeen hyödylliseksi työvälineeksi. Lomakkeen laadinnassa on kuitenkin Hujalan, Puroilan, Parrilan ja Nivalan (2007, 119) mukainen perhekeskeisen ammatillisuuden näkökulma, jossa vanhemmat nähdään tärkeinä yhteistyökumppaneina, joiden kuitenkin nähdään tarvitsevan ohjausta ja neuvontaa lasten kasvatuksessa. Tutkimuksemme tulosten mukaan isät haluttiin mukaan keskusteluihin. Tämä ilmeni siten, että heidän aikataulunsa huomioitiin kasvatuskeskusteluajankohtaa sovittaessa.

Kasvatuskeskusteluiden tarkoitus muuttuu lapsen päivähoidon eri vaiheissa. Esimerkiksi lapsen aloittaessa päivähoidon tai vaihtaessa päiväkotia keskustelun lähtökohdat ovat erilaisia ja se elää tilanteiden mukaan. Vastausten mukaan isille oli kerrottu kasvatuskeskustelun tarkoituksesta. Lukujen mukaan on nähtävissä yhtenäisyyttä kasvatuskeskustelun tarkoituksen avaamisella ja isien niihin osallistumisella. Isät ovat kokeneet kasvatuskeskustelut positiivisiksi kokemuksiksi, joissa isät on huomioitu tasa-arvoisena vanhempana.

Ei mitenkään erityisesti isänä, tarkoitan että mahdollisimman parhaalla tavalla eli ensisijaisesti lapsen toisena vanhempana.

Isät jakautuvat kasvatuskeskusteluiden ja muutenkin kasvatuskumppanuuden aktiivisuuden osalta samankaltaisesti. Isien näkymättömyyden syyt ovat pääasiassa työperäisiä: pitkät työpäivät tai muuten työvuorot. Kasvatuskeskusteluiden kohdalla oli nähtävissä myös ongelmat tiedonkulussa, eli isät eivät ole tietoisia niiden ajankohdasta.

Kutsua kasvatuskeskusteluun EI KOSKAAN TULLUT ALLEKIRJOITTANEELLE.

7.4 Vanhempainillat, osallistuminen ja kehittäminen

Vanhempainillat koetaan tärkeinä foorumeina kohtaamiselle ja kasvatuskumppanuuden rakentamiselle. Vanhempainillat nähdään merkityksellisinä lapsen kasvatuksen kannalta. Vanhempainilloissa kohtaavat kaksi lapsen tärkeää mikrosysteemiä, koti ja päivähoito. Näissä foorumeissa käydään paljon lävitse asioita siitä miten päivähoiton mikrosysteemi toimii ryhmänä ja minkälaisia odotuksia se tuo lapsen kotiin. Vanhempainiltojen toimivuuden ratkaisee pitkälti se, että onko niissä vallalla ja avoin kaksisuuntainen kommunikaatio. Vanhempainillat ovat pahimmillaan vain yksisuuntaisia tiedoitustilaisuuksia hoitohenkilökunnalta vanhemmille. (Karila ym. 2001, 213.)

Isät haluavat vanhempainilloissa tietoa oman lapsen ryhmän toiminnasta ja erilaisista käytetyistä kasvatuskäytännöistä. Toiminta suunnitelmien läpikäyminen ja keskustelu yleisistä käytännöistä pidetään tärkeinä aiheina. Vastauksissa ilmeni myös kiinnostusta tietää, miten päiväkodissa toimitaan lasten välisissä ristiriitatilanteissa.

Lasten eroavaisuuksista minkälaisiin tilanteisiin hoitohenkilökunta joutuu lasten kanssa. Vanhemmilta myös neuvoja henk.kunnalle miten heidän lastaan tulisi hoitaa.

Vanhempainiltojen kehittämisestä isien kannalta houkuttelevimmiksi nousi selkeästi esille kaksi näkökantaa: isien asenne ja toiminnallisuus. Vastauksissa, joiden mukaan kehittäminen koettiin tarpeettomaksi, korostettiin isien omia asenteita lapsensa kasvatusta kohtaan. Koivusen (2009, 153) mukaan on tärkeää muistaa vanhempien vapaaehtoisuus kumppanuuteen. Vanhempainiltojen kehittämistä puoltavissa vastauksissa korostettiin toiminnallisuuden lisäämistä keskustelun yhteyteen.

Isät ilmaisivat kiinnostusta päivähoiton toiminnan ja yhteistyön kehittämiseen. Vastaajat olivat hieman enemmän kiinnostuneita toimintakulttuurin kehittämisestä. Isien on luultavasti helpompaa nähdä miten hoitohenkilökunnan toiminta tukee lapsen kehitystä ja siten heillä on enemmän mielipiteitä asiasta. Heille ei kuitenkaan ole tarjottu siihen selkeää mahdollisuutta.

Iseillä ei ollut selkeää mielipidettä miten yhteistyötä tulisi kehittää. Näemme tämän osa-alueen kehittämisen alun olevan päivähoitohenkilökunnan vastuulla, johon isät haluaisivat liittyä mukaan. Mikäli kehittämistyötä haluttaisiin toteuttaa, on julkisen sektorin edustajien, eli tässä ta-

pauksessa päivähoidon työntekijöiden, luovuttava niin sanotusta kotikenttäedusta. Kasvatuskumppanuus on tasa-arvoista, mutta perustuu vanhempien vapaaehtoisuuteen. (Koivunen 2009, 153.)

8 POHDINTA

Tutkimusten luotettavuutta tulee arvioida, jotta tutkimuksessa voidaan välttyä virheiden syntyemiseltä sekä sen tulos olisi mahdollista toistaa uudelleen. Luotettavuuden arvioinnissa käytetään erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Määrällisen tutkimuksen kokonaisluotettavuuden muodostavat validius ja reliabelius. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231; Vilkka 2007, 149.)

Validius tarkoittaa kyselylomakkeen kykyä mitata sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Tutkimus on validi, koska tutkimuksessa käytetyt teoriat sisältyvät kyselylomakkeen kysymyksiin. Vastausten perusteella on tulkittavissa, että lähes kaikki vastaajat ovat ymmärtäneet kysymykset oikein. Tutkimus on reliabeli, koska tulokset ovat tarkkoja eivätkä sattuman varaisia. Tutkimus pystytään toistamaan samanlaisena ilman, että tulosten voidaan olettaa muuttuvan. (Vilka 2005, 161; Hirsjärvi ym. 2009, 231.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden kriteerinä toimii tutkija itse. Laadullisen tutkimuksen arvioinnin kohteena ovat tutkijan tutkimuksessaan tekemät teot, valinnat ja ratkaisut. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta arvioidaan läpi koko tutkimuksen. (Vilka 2005, 158-159.)

Tutkimuksen vastausmäärä jäi melko matalaksi. Tutkimuksen otos oli 132 ja tutkimukseen tuli vastauksia 31 kappaletta, näin vastausprosentiksi muodostui 23,5. On tärkeää pohtia, että mistä matala vastausmäärä johtuu. Tutkimuksen vastaus aika oli kaksi viikkoa, jota ei voi pitää vaikuttavana tekijänä. Liian pitkä palautusaika sattaa vaikuttaa vastausten määrään, koska vastaajat saattavat unohtaa tutkimuksen tai kadottaa tutkimuslomakkeen. Vastausaktiivisuuteen saattaa vaikuttaa vastaajien yleinen aktiivisuus aihetta kohtaan sekä saatekirjeen toimivuus.

Saatekirjeen tärkeyttä ei aina riittävästi korosteta, vaikka sen vaikutus tutkimuksen onnistumiseen on merkittävä. Saatekirjeen perusteella kohdejoukko tekee päätöksen osallistumisesta tutkimukseen. Vilkan (2005) mukaan saatekirjeen ensisijaisena tehtävänä on vakuuttaa, motivoida ja saada vastaamaan tutkimukseen. (Vilka 2005, 152.)

Tutkimuksemme kyselylomakkeen saatekirjeessä (LIITE 1) tavoiteltiin visuaalisesti yksinkertaista ja lukemiseen houkuttelevan näköistä ulkoasua. Kiinnitimme erityisesti huomiota saatekirjeen sopivaan pituuteen. Halusimme herättää luottamusta ammattimaisella ulkoasulla ja laadukkaalla painatuksella. (Vilka 2005, 153.)

Kyselylomakkeen pitäminen sopivan mittaisena oli haastavaa (LIITE 2). Kyselylomake jäi lopulta melko pitkäksi, mutta se oli tarpeen tutkimuksen luotettavuuden vuoksi. Lomake jaennettiin aihealueittain, jotta vastaajien olisi mielekkäämpi vastata, kun he ymmärtävät kysymyksen aiheyhteyden.

Tutkimuksessa halusimme korostaa eettisyyttä ja sen tuomaa luottamusta. Eettisyyttä pohdittiin paljon kysymysten laadinnassa. Kyselylomakkeen saatekirjeellä pyrittiin herättämään vastaajien luottamusta tutkimustamme kohtaan. Toimme esille vastaajien anonymiteettiä sekä lisäksi kerroimme, mihin tutkimuksemme tuloksia tullaan käyttämään. (Kuula 2006, 105.)

Käytimme saatekirjeessä ja tutkimuslomakkeessa asiakkaille ymmärrettävää kieltä ilman ammattitermistöä. Kupilan (2011) mukaan asiantuntijuuden kehittyminen mahdollistaa kyvyn kommunikoida varhaiskasvatusyhteisön kielellä, johon vanhemmat kuuluvat merkittävästi. Tämä luo tarpeen osaamiselle puhua asioita ilman ammattitermistöä. Tämä lisää vastaajien ymmärrystä tutkimusta kohtaan ja kokevat samaistumista aiheeseen. Ketokiven (2009) mukaan ymmärrettävä kieliasu vähentää tutkimuksen tulosten virheellisyyttä, eli nostaa tutkimuksen reliabiliteetin sopivalle tasolle. (Kupila 2011, 303; Ketokivi 2009, 54.)

Opinnäytetyömme päätavoitteena oli tutkia isien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta laute-laisissa päiväkodeissa. Tämän lisäksi tavoitteena oli saada tietoa, minkälaisia eroavaisuuksia isojen ja pienten päiväkotien välillä kasvatuskumppanuudessa mahdollisesti voisi olla. Tässä vaiheessa opinnäytetyöprosessia voimme todeta, että olemme saavuttaneet opinnäytetyölle asetetut tavoitteet.

Aloittaessamme opinnäytetyöprosessin ja perehtyessämme aiempiin isien kasvatuskumppanuutta käsitteleviin tutkimuksiin, havaitsimme niistä suuren osan olevan laadullisia. Näissä tutkimuksissa vastausprosentit olivat jääneet melko alhaisiksi. Pohdimme, että määrällisillä tutkimuksilla ja anonyymilla kyselylomakkeella, jossa oli mahdollisuus tehdä se paperille tai internetissä, voisimme perehtyä kasvatuskumppanuus teemaan meitä kiinnostavasta näkökulmasta ja mahdollisesti saada hyvä vastausprosentti. Kyselymme vastausprosentti jäi melko matalaksi.

Tutkimuksen otos oli 132 ja tutkimukseen tuli vastauksia 31 kappaletta, näin vastausprosentiksi muodostui 23,5.

Pohdimme, että mikä tähän oli mahdollisesti syynä. Syitä on monia erilaisia ja varmasti yksi iso vaikuttava tekijä oli markkinoinnin puute. Alkuperäinen ajatuksemme oli mennä päiväkotien vanhempainiltoihin markkinoimaan ja kertomaan tutkimuksestamme ja houkuttelemaan isejä siihen mukaan. Omista aikatauluistamme ja kyselylomakkeen valmistumisen viivästyisestä johtuen emme päässeet vanhempainiltoihin paikalle. Kävimme kuitenkin henkilökohtaisesti jokaisessa tutkimuksessa mukana olevassa päiväkodissa esittelemässä tutkimusta ja innostamassa henkilökuntaa kertomaan iseillä tästä asiasta ja painottamaan vastaajan anonymiteettiä ja sitä, että on tärkeää saada isien kokemuksia esille. Päivähoidon henkilökunnalla on paljon erilaisia asioita hoidettavanaan ja tällainen tutkimus on yksi muiden joukossa. Jäimme kuitenkin pohtimaan, että olemme itse olleet molemmat useita vuosia töissä päivähoidon kentällä, eikä kohdallemme ole vielä tullut iseille suunnattua tutkimusta. Tämä oli meidän ajatus markkinoinnissakin, että nyt on isien aika ja heidän kokemuksia ja mielipiteitä on tärkeää kuulla. Tietenkin lopullinen vaikutusmahdollisuus oli päiväkotien henkilökunnalla, miten paljon he asiaa iseille markkinoivat, sitä me emme tiedä. Se olisi voinut olla yksi hyvä kysymys kyselyssäkin, miten ja minkälaista tietoa sait tästä tutkimuksesta ja mikä innosti vastaamaan.

Kyselylomakkeeseen olemme tyytyväisiä ja siihen panostimme paljon. Kun olemme sitä nyt lukeneet, niin joitain kysymyksiä ottaisimme pois ja muuttaisimme, mutta kokonaisuutena olemme tyytyväisiä lopputulokseen. Tämä on meidän molempien ensimmäinen kerta, kun teemme määrällisen tutkimuksen ja kyselylomakkeen.

Olemme molemmat työskennelleet päivähoidossa ja meillä molemmilla on lapsia hoidossa päiväkodissa. Tutkimusta tehdessä ja vastauksia lukiessa olemme pohtineet, onko tarvetta puhua isän ja äidin roolista vai voisiko vuonna 2014 alkaa jo puhumaan vanhemman roolista. Muutamista vastauksista nousi esille ajatus siitä, miten edelleenkin päivähoidon henkilökunta näkee isät ja äidit eriarvoisina. Isät ja äidit ovat erilaisia kasvattajia, mutta asiakkaina päivähoidossa he ovat vanhempia, joille henkilökunnan tulisi osoittaa henkilökohtaista arvostusta ja kunnioitusta kohtaamalla heidät tasa-arvoisina vanhempina. Tämä voi olla arjessa hyvinkin pieniä tekoja, joskus esimerkiksi lapselta puuttuvista vaatteista kysyttäessä kysyttäisiin ensin isältä eikä äidiltä. Erilaisia tutkimuksia ja kirjoja lukiessamme oli mielenkiintoista huomata, että miten isien asema edelleenkin kasvattajana ei ole aina itsestään selvä asia. Emme käsitelleet äidin

roolia tai äitiyttä tässä tutkimuksessa, mutta monissa kasvatuskumppanuutta käsittelevissä tutkimuksissa on havaittavissa, että monissa päiväkodeissa vanhemmuuden historia on vielä näkyvissä. Äiti on perheen hoivaaja ja huolenpitäjä, vaikkakin näin ei nykypäivänä ole.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkä prosessi ja se on venynyt noin reilulla vuodella alkuperäisestä suunnitelmasta. Koemme, että olemme olleet hyvä työpari ja olemme käyneet todella mielenkiintoisia ja hyvinkin reflektiivisiä keskusteluja työtä tehdessämme. Tässä vaiheessa opinnäytetyö prosessia voimme todeta, että aiheemme on ajankohtainen ja tärkeä yhteiskunnallisesti. Opinnäytetyötä tehdessä olemme ymmärtäneet, mitä sana opinnäytetyöprosessi tarkoittaa. Meille se on ollut pitkä ajanjakso, jossa olemme syventäneet tietoaamme Bronfenbrennerin ekologisesta teoriasta ja sen vahvasta yhteydestä päivähoidon arkityöhön perheiden kanssa. Kasvatuskumppanuudesta ja sen todellisesta toimivuudesta olemme saaneet kyselyssämme tuloksia, joista voidaan tulkita, että vaihtelevuutta eri päiväkotien välillä on jonkin verran. Prosessin aikana on noussut ajatuksia siitä, miten toisaalta edelleenkin päiväkodeissa tehtävä työ on valtakunnallisten, kaupunkien ja kuntien omien varhaiskasvatussuunnitelmien mukaan linjattua ja vielä päiväkotien omien varhaiskasvatussuunnitelmien täsmentämää työtä. Näistä huolimatta työntekijöillä on edelleenkin suuret vapaudet tehdä työtä. Tämä ei ole negatiivinen asia, mutta se luo ison määrän vaihtelevuutta esimerkiksi päiväkotien arjen käytänteiden kannalta. Kuitenkin on tärkeää muistaa, kun puhutaan julkisen sektorin tuottamasta palvelusta, sen tulisi olla samanlinjaista ja tapahtua samalla tavoin kaikissa päiväkodeissa.

Tutkimusaiheena kasvatuskumppanuus ei ole uusi ja työelämässä se on ollut aktiivisessa käytössä jo pitkään. Tästä huolimatta sen laatu vaihtelee ja erilaisia näkemyksiä kasvatuskumppanuus termistäkin on puolesta ja vastaan. Pohdimme tämän prosessin aikana omaa näkemystämme tähän termiin ja sen konkreettiseen näkymiseen omissa kokemuksissamme isoina ja työntekijöinä. Vuorovaikutus työtä tehdessä erilaisten ihmisten kanssa on väistämätöntä, että välillä tulee törmäyksiä ja ristiriitoja syntyy. Usein omissa töissämme puhutaan lapsista, heidän vanhemmistaan ja aikuisten tekemistä ratkaisuista erilaisissa tilanteissa ja asioissa. Näissä tilanteissa kasvatuskumppanuustermi osoittaa arvonsa, koska on yksi yläkäsite minkä viitekehysessä asioiden ja keskustelun tulisi tapahtua. Usein kuitenkin työelämän arkissa tilanteissa ratkaisuja joutuu tekemään nopeasti ja itsenäisesti. Tällaisten asioiden vuoksi on ehdottoman tärkeää, että tästäkin termistä ja sen todellisesta merkityksestä, sekä laajuudesta käytäisiin keskustelua ja pyrittäisiin etsimään omaa työtä ja työyhteisöä hyödyttäviä ratkaisuja.

Tämä prosessi on ollut mielenkiintoinen ja olemme saaneet aiheeseemme perehtyessä valtavan määrän uutta tietoa aiheesta, joka on ollut meidän molempien työtehtävissä mukana useita vuosia. Tämä opinnäytetyö ja sen tekoprosessi on opettanut paljon siitä, miten isoja asiakokonaisuuksia voi opetella ja oppia käyttämään hyödykseen. On ollut mukava huomata, että vaikka kaikki meidän ajatukset ja näkemykset eivät ole samanlaisia, niin keskustelujen ja kompromissien kautta olemme löytäneet yhteisen ajatuksen ja näkemyksen tutkimusaiheeseemme. Tällä opinnäytetyöllä ja sen tekoprosessilla on ollut positiivinen vaikutus myös meidän molempien työhön ja työotteeseen. Olemme saaneet paljon uutta tietoa ja ajatuksia.

Tutkimusta tehdessä olemme olleet tutkimuksen sisällä ja yrittäneet jäsentää eri teorioita ja valtavaa määrää tietoa. Tässä vaiheessa kuitenkin on todettava, että tämä tutkimus on vasta pintaraapaisu lahtelaisten päiväkotien kasvatuskumppanuuden ja sen toteutumisen tutkimiseen. Jatkotutkimus aiheena olisi varmasti lähteä näiden tulosten pohjalta tutkimaan päivähoidon henkilökunnan ajatuksia, kokemuksia ja näkemyksiä asiasta. Toinen mielenkiintoinen jatkotutkimus kasvatuskumppanuuden viitekehyksessä olisi vanhempien kokemusten tutkiminen hoitajan ja lapsen hoitosuhteen rakentumisesta ja miten vanhemmat kokevat luottamuksen vanhempien ja hoitohenkilökunnan välillä. Edellä mainittuja jatkotutkimus aiheita yhteennivova tutkimus aihe on myös päiväkotien johtajuus ja johtajien ajatukset kasvatuskumppanuudesta. Sekä miten henkilöstöä johdetaan kohti yhtenäisiä kasvatustavoitteen linjoja, vanhempaa arvostavaa ja kunnioittavaa kasvatuskumppanuus ajattelua, että työntekoa.

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2007. Kumppanuus ja asiantuntijuus varhaiskasvatuksessa. *Psykologia* 6/2007, 422. [Viitattu 4.11.2014] Saatavissa: <http://blogs.helsinki.fi/jstubb/files/2010/11/Diskurs-sianalyysi.pdf>
- Bronfenbrenner, U. 1979. *The Ecology of Human Development. Experiments by nature and design.* Cambridge, Massachusetts and London: Harvard University.
- Endén, H. & Hakola, R. 2005. Valta ja vastuu kasvatuksellisissa vuorovaikutussuhteissa. Vanhempien, päiväkodin työntekijöiden ja lasten käsityksiä vallasta ja kasvatusvastuusta päiväkodin kotiinlähtötilanteen kontekstissa. Tampere: Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, opettajankoulutuslaitos, varhaiskasvatuksen yksikkö. Pro gradu-tutkielma. [Viitattu 14.10.2014] Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/handle/10024/93128>
- Foot, H., Howe, C., Cheyne, B., Terras, M. & Rattray, C. 2002. Parental participation and partnership in pre-school provision. *International Journal of Early Years Education* 10 (1), 5-19. [Viitattu 24.4.2013] Saatavissa: <http://web.ebscohost.com/aineistot.phkk.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=ac729d25-77d9-4c63-b916-27d17e33eddb%40sessionmgr11&vid=2&hid=19>
- Halme, N. 2009. Isän ja leikki-ikäisen lapsen yhdessäolo. Yhdessäoloa, isänä toimimiseen parisuhteessa kuvaavan rakenneyhtälömallin kehittäminen ja arviointi. *Tutkimus* 15. Tampereen yliopisto, Lääketieteellinen tiedekunta, Hoitotieteen laitos. [Viitattu 23.11.2014] Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/6e0e50cf-1e85-4a5c-8a32-530ff3a8c7f5>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara P, 2009. *Tutki ja kirjoita.* Helsinki: Tammi.
- Hujala, E. & Fonsen, E. 2011. Varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja pedagoginen kehittäminen. Teoksesta Hujala, E. & Turja, L. *Varhaiskasvatuksen käsikirja.* 2011. Jyväskylä: Ps Kustannus, 312-327.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. *Päivähoidosta varhaiskasvatukseen.* Hyvinkää: Edufin.

Huhtanen, K. 2004. Varhainen puuttuminen – ennalta ehkäisevää ja korjaavaa toimintaa yhteiskunnan eri tasoilla- Teoksesta Keskinen, S. & Virjonen, H. (toim.) 2006. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi, 188-206.

Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Isaacs, W. 2001. Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito. Uraauurtava lähestyminen liike-elämän viestintään. Helsinki: Kauppakaari.

Iso- Kuusela, M. 2008. Vanhempien ja päivähoiton ammattilaisten välinen yhteistyö. Yhteen hiileen puhaltamista vai vain kaunis ajatus? Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos, varhaiskasvatuksen yksikkö. Varhaiskasvatustieteen pro- gradu tutkielma. [viitattu 18.11.2014] Saatavissa: https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/19422/URN_NBN_fi_jyu-200812206014.pdf?sequen

Jousmäki, A. & Kosonen, L. 2009. Syytettynä isä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos: Helsinki.

Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoidossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoitossa. Helsinki: Gaudeamus.

Kananen, J. 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. R., Rasku-Puttonen H. (toim.) 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.) 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Oppaita 63. Helsinki: STAKES.

.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Tutkimus 72/2012. Väitöskirja. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Ketokivi, M. 2009. Tilastollinen päättely ja tieteellinen argumentointi. Helsinki: Gaudeamus.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Kupila, P. 2011. Varhaiskasvatuksen asiantuntijuus oppivasta työyhteisössä. Teoksesta Hujala, E. & Turja, L. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 2011. Jyväskylä: Ps Kustannus.

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

KvantiMOTV 13.4.2013. Kvantitatiivisten menetelmien tietovarasto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Viitattu: 10.5.2013] Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/intro.html>

Lahden kaupunki 30.12.2005. Lahden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. [Viitattu 4.11.2014] Saatavissa: [http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/CBC954EDDE948D68C22576F20041F0B6/\\$file/Lahden%20kaupungin%20varhaiskasvatussuunnitelma.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/CBC954EDDE948D68C22576F20041F0B6/$file/Lahden%20kaupungin%20varhaiskasvatussuunnitelma.pdf)

Lahden kaupunki 2014a. Päiväkodit. [Viitattu 10.10.2014] Saatavissa: <http://lahti.fi/www/cms.nsf/pages/CA1534820399DD23C2256EFB00398943>

Lahden kaupunki 2014b. Sivistystoimiala pähkinänkuoressa. [Viitattu 10.10.2014] Saatavissa: <http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/E33778CB926B6CEFC2257CED00383CFC>

Lakkavaara, H. 2000. Hoito- ja kasvatusopimuskeskustelu lapsen päiväkotikasvatuksen määrittelyn ja päivähoitohenkilöstön asiantuntijuuden jäsentymisen areenana. Helsinki: Helsingin yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu- tutkielma.

Leino, A. 2006. Kasvatuskumppanuus päiväkodissa- vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia lapsikohtaisista hoito- ja kasvatussuunnitelmakeskusteluista. Helsinki: Helsingin yliopisto. Käyttätymistieteellinen tiedekunta. Soveltavan kasvatustieteen laitos.

Kasvatustieteen (varhaiskasvatus) koulutus. Pro gradu-tutkielma [viitattu 20.11.2014] Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/20080/kasvatus.pdf?sequence=1>

Mykkänen, J. & Aalto, I. 2010. Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset. Raportti isyyden tutkimuksesta Suomessa. Verkkojulkaisu 34. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosta. [Viitattu 23.11.2014] Saatavissa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/isyydenihanteet.pdf>

Puroila, A-M. & Karila, K. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksesta Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.). Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 608/2005.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Webropol 2013. Helsinki: Webropol Oy. [Viitattu 12.5.2013] Saatavissa: <http://www.webropol.fi/>

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36

Isyyslaki 5.9.1975/700

Huomio kaikki isät!

Haluaisimme kuulla teidän isien kokemuksia yhteistyöstä lapsesi päiväkodin henkilökunnan kanssa. Teillä on nyt mahdollisuus saada äänenne kuuluviin vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämisessä.

Olemme Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden laitoksen Sosionomi opiskelijoita. Työkentelemme lastensuojelussa ja päivähoidossa. Työkentillä olemme kuulleet erilaista viestiä siitä miten isät kohdataan asiakkaina sosiaalialalla.

Me koemme tärkeäksi tutkia isien kokemuksia päivähoidon asiakkaina ja saada uutta ajantasaista tietoa teidän kokemuksista. Tutkimuksen päätavoitteena on saada koottua yhteen isien kokemuksia asiakkuudesta päivähoidossa. Tutkimuksen tarpeellisuutta perustelemme sen päivähoidon laadun ja asiakaspalvelun relevantin tiedon ja kehittämisen näkökulmasta. Tämän vuoksi kyselyyn vastaaminen olisi tärkeää, koska tällöin olette osaltanne vaikuttamassa päivähoidon asiakaspalvelun laadun kehittämiseen.

Kyselyyn on valittu kuusi Lahden kaupungin sivistystoimen alaista päiväkotia eripuolilta Lahtea. Mukaan tutkimukseen on kutsuttu noin 120 lapsen isät.

Vastaaminen tapahtuu nimettömästi ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista. [Kyselylomakkeet palautetaan mukana tulevassa suljetussa kirjekuoressa lapsenne päivähoitoryhmän henkilökunnalle.](#) Vaihtoehtoisesti voitte vastata kyselyyn myös sähköisesti Webropol palvelun kautta. Kyselylomakkeen täyttämiseen kuluu aikaa noin 10- 15 minuuttia.

Kysely Webropol palvelussa:

<https://www.webropolsurveys.com/S/8E111788A9428DCF.par>

Vastaa kyselyyn viimeistään **keskiviikkoon mennessä 5.3.2014.**

Kiitämme aktiivisuudestanne kyselyä kohtaan ystävällisin terveisin

Tekijät: Jami Lyyra Verner Perenius
jami.lyyra@student.lamk.fi verneri.perenius2@student.lamk.fi

Ohjaava opettaja: Kari Malin
Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveystieteiden laitos

LIITE 2: KYSELYLOMAKE

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

ISÄT PÄIVÄHOIDON ASIAKKAINA

TAUSTATIEDOT

1. Teidän ikä?

- alle 22 v.
- 23- 29 v.
- 30- 37 v.
- 38-44 v.
- yli 45 v.

2. Mikä on teidän äidinkieli?

- Suomi
- Ruotsi
- Venäjä
- Muu

3. Kuinka monena päivänä viikossa te viette lapsenne päivähoitoon tai haette päivähoidosta?

Arvio tilannetta tyypillisimmän viikon osalta.

- En koskaan tai satunnaisesti
- 1-2 kertaa viikossa
- 3-5 kertaa viikossa
- En osaa sanoa

4. Oletteko lapsen biologinen isä?

- Kyllä En En halua vastata

5. Asutteko päiväkodissa olevan lapsen kanssa samassa taloudessa?

- Kyllä En En halua vastata

6. Missä päiväkodissa lapsenne on?

- Jalkarannan päiväkodissa
 Kaarikadun päiväkodissa
 Kariston päiväkodissa
 Palokunnantien päiväkodissa
 Ruoriniemen päiväkodissa
 Villa Piiparin päiväkodissa

7. Kuinka monta vuotta te olette olleet tämän päiväkodin asiakkaana?

- alle 1 vuoden 1-2 vuotta 2-4 vuotta yli 4 vuotta

KOHTAAMISET PÄIVÄKODIN HENKILÖKUNNAN KANSSA

8. Miten kuvailisit päivittäisiä kohtaamisia päiväkodin henkilökunnan kanssa?

9. Miten teitä on perehdytetty päivähoidon toimintaan ja arjen käytänteisiin?

10. Kohtaan lapseni ryhmän hoitohenkilökuntaa aina, kun vien lastani hoitoon.

- Täysin eri mieltä Jokseenkin eri mieltä Ei eri eikä samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Täysin samaa mieltä

11. Päiväkodin henkilökunta tervehtii minua aina kohdattaessa.

- Täysin eri mieltä Jokseenkin eri mieltä Ei eri eikä samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Täysin samaa mieltä

12. Hoitohenkilökunta hakeutuu aloitteellisesti keskustelemaan kanssani, kun haen lapseni hoidosta.

- Täysin eri mieltä Jokseenkin eri mieltä Ei eri eikä samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Täysin samaa mieltä

13. Lasta hakiessani saan aina tietoa hoitopäivästä.

- Täysin eri mieltä Jokseenkin eri mieltä Ei eri eikä samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Täysin samaa mieltä

14. Koetko lapsesi hoidon kannalta tarpeelliseksi käydä päivittäisiä keskusteluja päivähoitohenkilökunnan kanssa?

- Täysin tarpeettomia Jokseenkin tarpeettomia Jokseenkin tarpeellisia Täysin tarpeellisia En osaa sanoa

15. Saatteko isänä riittävästi tietoa lapsenne päivähoitoon liittyvissä asioissa?

- En saa riittävästi tietoa Saan melko riittämättömästi tietoa Saan melko riittävästi tietoa Saan runsaasti tietoa En osaa sanoa

16. Mistä asioista haluaisitte lapsen isänä saada tietoa päivähoiton henkilökunnalta?

17. Kohtaamistilanteissa päiväkodin hoitohenkilökunta kunnioittaa isänä minun mielipiteitäni.

- Täysin eri mieltä Jokseenkin eri mieltä En eri enkä samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Täysin samaa mieltä

18. Miten lapsenne hoitoryhmässä mahdolliset henkilöstö muutokset ovat vaikuttaneet päivittäisiin kohtaamisiin henkilökunnan kanssa?

Muutoksilla tarkoitetaan toimintakauden (elo-toukokuu) aikana tapahtuneita henkilöstö vaihdoksia.

- Kohtaamiset paranivat
- Kohtaamiset pysyivät ennallaan
- Kohtaamiset heikkenivät
- En osaa sanoa

19. Miten kuvailisitte isänä teidän ja päivähoidon henkilökunnan välisen kehittymistä viimeisen 6 kk aikana?

1 2 3 4 5

Heikentynyt ○ ○ ○ ○ ○ Parantunut

20. Mikä on teidän mielestä vaikuttanut tähän kehitykseen?

LUOTTAMUS JA PUHEEKSIOTTAMINEN

21. Onko teillä, lapsesi hoitoryhmässä, tiettyä henkilöä, jonka kanssa koet arjen keskustelut helpommiksi kuin muiden kanssa?

Ei Kyllä

22. Luotatko isänä siihen, että perheenne asiat jäävät vain teidän ja lastanne hoitavan henkilökunnan välisiksi?

Ei Kyllä

23. Pystyttekö isänä ottamaan puheeksi vaikeita asioita päivähoidon henkilökunnan kanssa lapseenne liittyen?

1 2 3 4 5

En pysty Kyllä pystyn

24. Pystyttekö isänä ottamaan puheeksi vaikeita asioita päivähoidon henkilökunnan kanssa perheeseen liittyen?

1 2 3 4 5

En pysty Kyllä pystyn

25. Pystyttekö isänä ottamaan puheeksi päivähoidon henkilökunnan kanssa lastanne koskevat kasvatukselliset näkemyserot?

1 2 3 4 5

En pysty Kyllä pystyn

KASVATUSKESKUSTELU

26. Onko teidän aikataulu huomioitu kasvatust keskustelu aikaa sovittaessa, jotta teilläkin olisi isänä mahdollisuus osallistua?

Kyllä Ei En osaa sanoa

27. Keskustelu aikaa sopiessanne, kerrottiinko teille mikä on kasvatust keskustelun tarkoitus?

Kyllä Ei

28. Onko henkilökunta ehdottanut keskusteluajan siirtämistä, jos äidille on ilmennyt este sovittuun ajankohtaan, vaikka te olisitte päässeet paikalle?

Kyllä Ei En osaa sanoa

29. Osallistuttko isänä lapsenne kasvatust keskusteluihin?

Arvioi kulunutta 12 kk

Kyllä, yksin Kyllä, yhdessä lapsen äidin kanssa En osallistunut

30. Jos osallistuitte kasvatust keskusteluun, niin miten teidät huomioitiin isänä?

31. Jos ette osallistunut lapsenne kasvatuskeskusteluun, niin mistä syystä?

32. Onko keskustelutilanteessa molemmille vanhemmille ollut valmiina varattuina omat tuolit?

Arvioi viimeisintä keskustelua johon olette osallistuneet.

Kyllä Ei En osaa sanoa

33. Kasvatuskeskustelu lomakkeen käyttö keskusteluissa:

1 2 3 4 5

Lomake ei ole hyödyllinen Lomake on hyödyllinen

VANHEMPAINILLAT

34. Olen isänä saanut henkilökohtaisen kutsun vanhempainiltaan?

Täysin samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Ei samaa, eikä eri mieltä Jokseenkin eri mieltä Täysin eri mieltä

35. Koen isänä, että vanhempainillat ovat tärkeitä foorumeita hoitohenkilökunnan kanssa tehtävän yhteistyön kannalta.

Täysin samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Ei samaa, eikä eri mieltä Jokseenkin eri mieltä Täysin eri mieltä

36. Koen lapseni kasvatuksen kannalta tärkeäksi, että osallistun isänä vanhempainiltoihin.

- Täysin samaa mieltä Jokseenkin samaa mieltä Ei samaa, eikä eri mieltä Jokseenkin eri mieltä Täysin eri mieltä

37. Mitkä tai minkälaiset asiat olisivat isän näkökulmasta merkityksellisiä käydä lävitse vanhempainilloissa?

ISIEN OSALLISUUDEN KEHITTÄMINEN

38. Onko teiltä kysytty mielipidettä koskien päivähoito henkilökunnan ja isien välisen yhteistyön kehittämisestä?

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

39. Haluaisitteko osallistua

	Kyllä	Mahdol- lisesti	En En	En osaa sanoa
lapsenne päiväkodin toimintakulttuurin kehittä- miseen?	☐	☐	☐	☐
keskusteluihin, joissa kehitettäisiin isien ja päi- väkodin henkilökunnan välistä yhteistyötä?	☐	☐	☐	☐

**40. Miten kehittäisitte vanhempainiltoja, jotta niistä tulisi isien näkökulmasta hou-
kuttelevampia?**

**41. Miten te kehittäisitte erityisesti isien ja päivähoidon henkilöstön välistä yh-
teistyötä?**

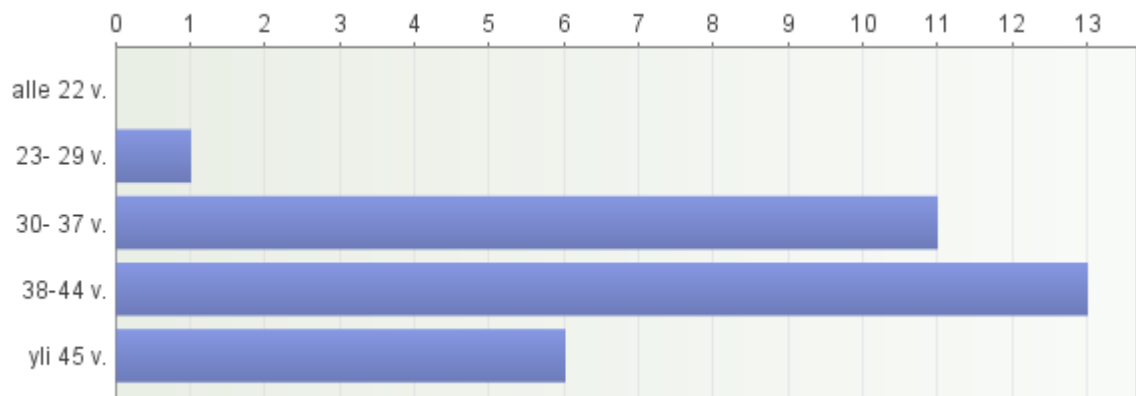
Kiitos osallistumisestanne kasvatuskumppanuus tutkimukseen!

LIITE 3: TUTKIMUKSEN PERUSRAPORTTI

Isät päivähoiton asiakkaina - Perusraportti

1. Teidän ikänne?

Vastaajien määrä: 31

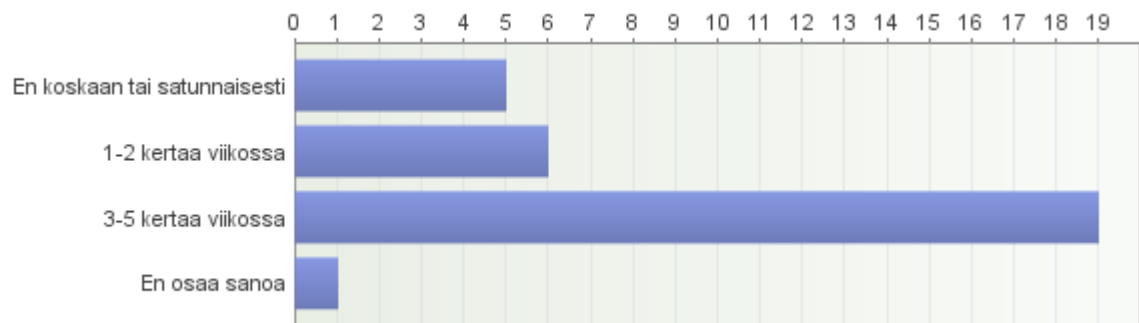
2. Mikä on teidän äidinkielenne?

Vastaajien määrä: 31

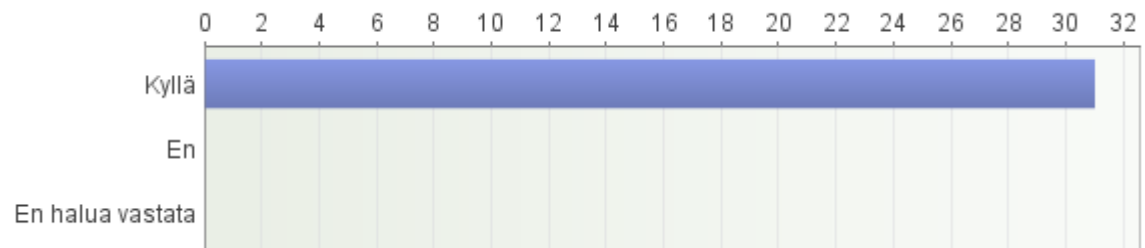
3. Kuinka monena päivänä viikossa te viette lapsenne päivähoitoon tai haette päivähoidosta?

Vastaajien määrä: 31

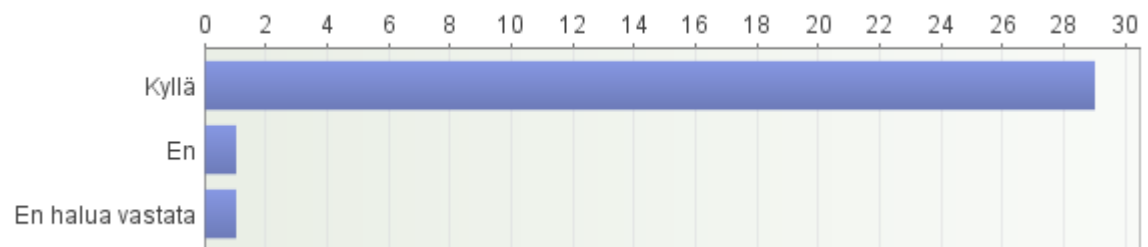
4. Oletteko lapsen biologinen isä?

Vastaajien määrä: 31

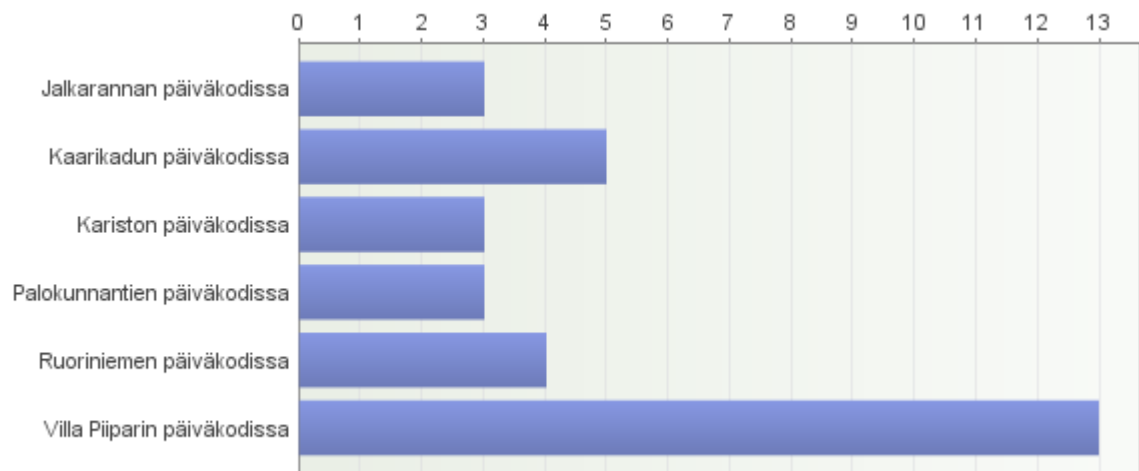
5. Asutteko päiväkodissa olevan lapsen kanssa samassa taloudessa?

Vastaajien määrä: 31

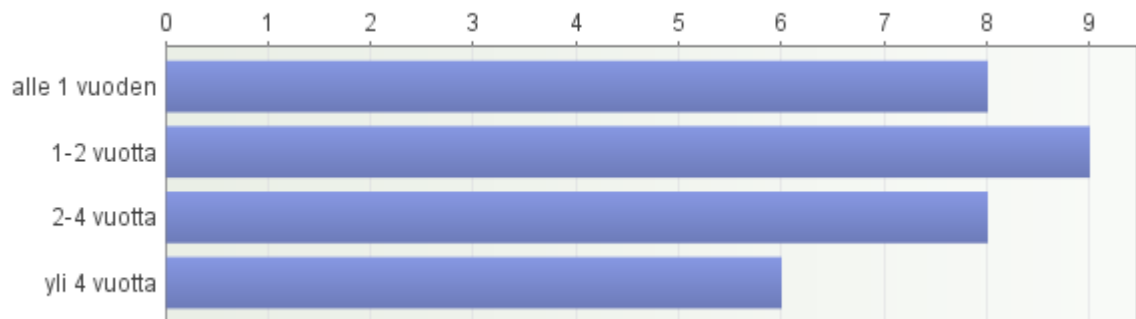
6. Missä päiväkodissa lapsenne on?

Vastaajien määrä: 31

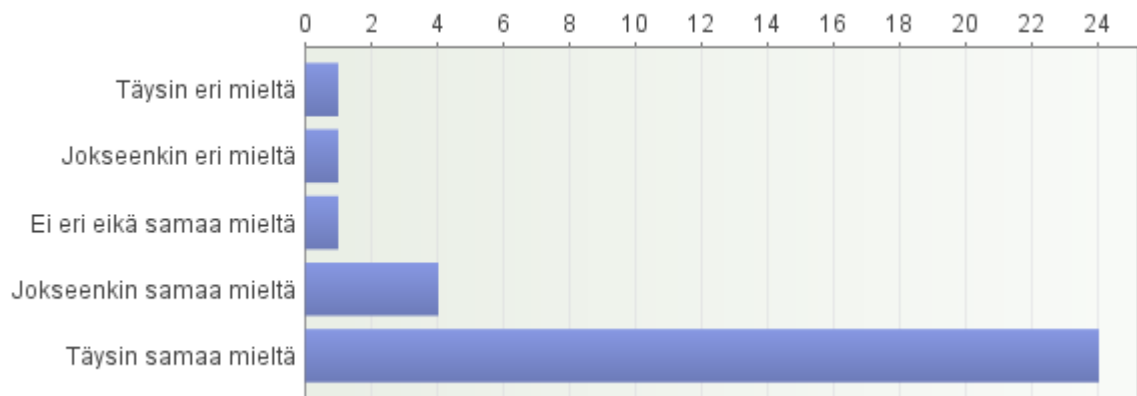
7. Kuinka monta vuotta te olette olleet tämän päiväkodin asiakkaana?

Vastaajien määrä: 31

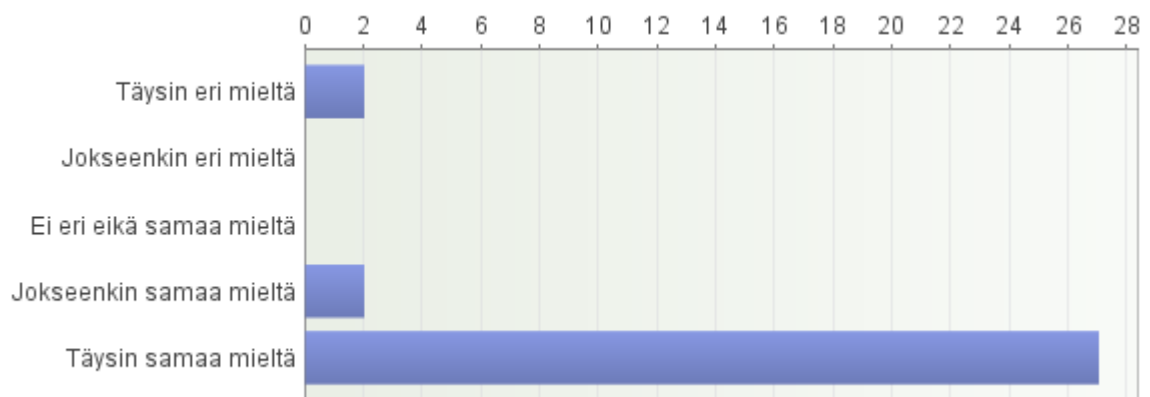
10. Kohtaan lapseni ryhmän hoitohenkilökuntaa aina, kun vien lastani hoitoon.

Vastaajien määrä: 31

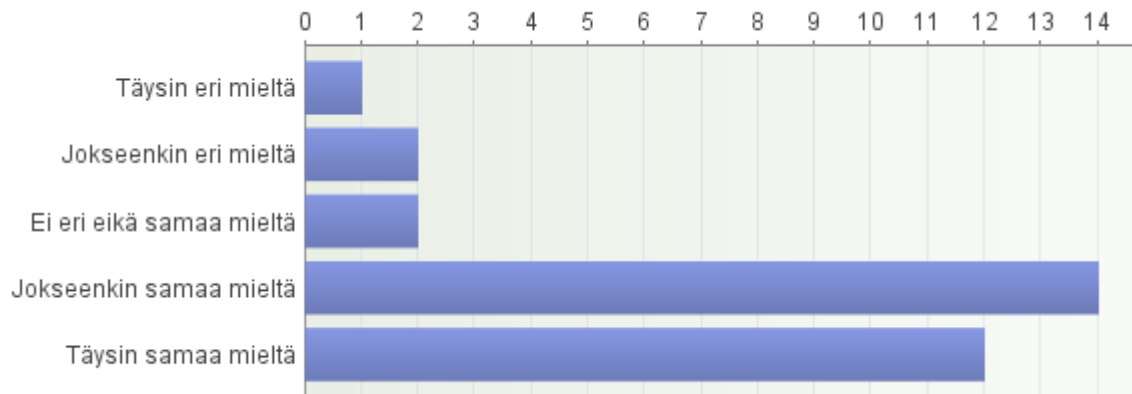
11. Päiväkodin henkilökunta tervehti minua aina kohdattaessa.

Vastaajien määrä: 31

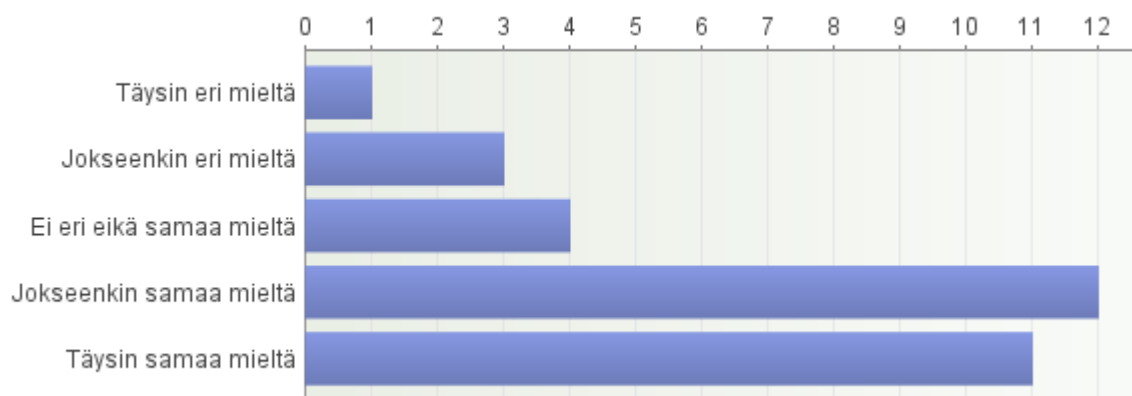
12. Hoitohenkilökunta hakeutuu aloitteellisesti keskustelemaan kanssani, kun haen lapseni hoidosta.

Vastaajien määrä: 31

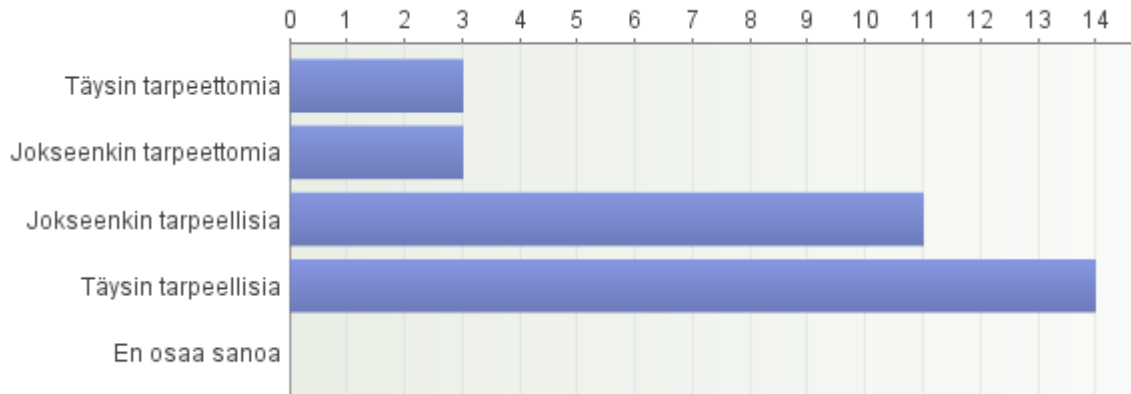
13. Lasta hakiessani saan aina tietoa hoitopäivästä.

Vastaajien määrä: 31

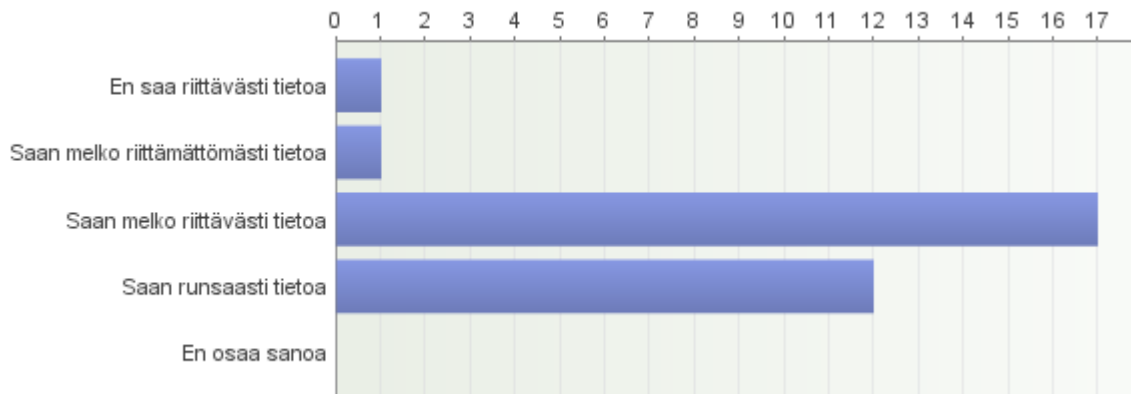
14. Koetko lapsesi hoidon kannalta tarpeelliseksi käydä päivittäisiä keskusteluja päivähoitohenkilökunnan kanssa?

Vastaajien määrä: 31

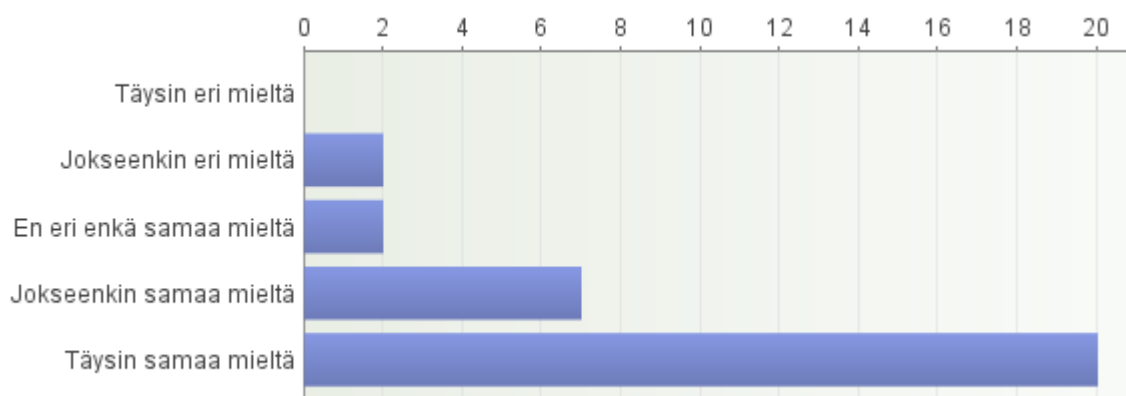
15. Saatteko isänä riittävästi tietoa lapsenne päivähoitoon liittyvissä asioissa?

Vastaajien määrä: 31

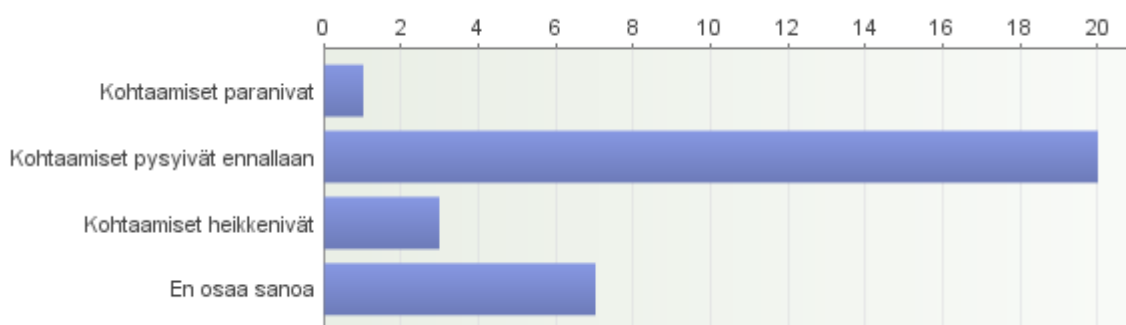
17. Kohtaamistilanteissa päiväkodin hoitohenkilökunta kunnioittaa isänä minun mielipiteitäni.

Vastaajien määrä: 31

18. Miten lapsenne hoitoryhmässä mahdolliset henkilöstö muutokset ovat vaikuttaneet päivittäisiin kohtaamisiin henkilökunnan kanssa?

Vastaajien määrä: 31

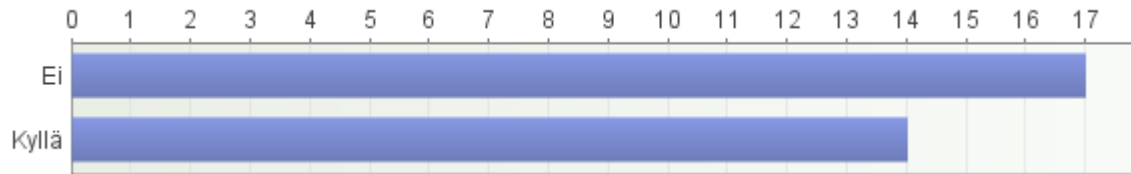
19. Miten kuvailisitte isänä teidän ja päivähoidon henkilökunnan välisen kehittymistä viimeisen 6 kk aikana?

Vastaajien määrä: 31

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Heikentynyt	0	1	16	10	4	Parantunut	31	3,55

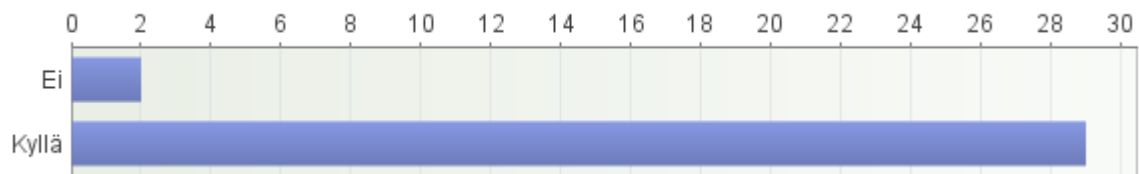
21. Onko teillä, lapsesi hoitoryhmässä, tiettyä henkilöä, jonka kanssa koet arjenkeskustelut helpommiksi kuin muiden kanssa?

Vastaajien määrä: 31

22. Luotatko isänä siihen, että perheenne asiat jäävät vain teidän ja lastanne hoitavan henkilökunnan välisiksi?

Vastaajien määrä: 31

23. Pystyttekö isänä ottamaan puheeksi vaikeita asioita päivähoidon henkilökunnan kanssa lapsenne liittyen?

Vastaajien määrä: 31

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
En pysty	0	2	3	11	15	Kyllä pystyn	31	4,26

24. Pystyttekö isänä ottamaan puheeksi vaikeita asioita päivähoidon henkilökunnan kanssa perheeseen liittyen?

Vastaajien määrä: 31

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
En pysty	0	6	9	9	7	Kyllä pystyn	31	3,55

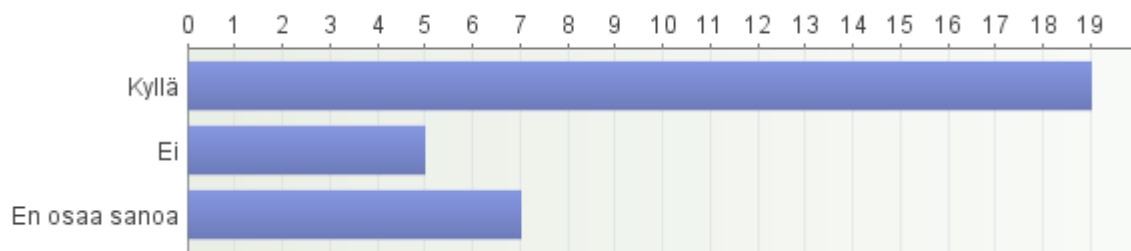
25. Pystyttekö isänä ottamaan puheeksi päivähoidon henkilökunnan kanssa lastanne koskevat kasvatukselliset näkemuserot?

Vastaajien määrä: 31

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
En pysty	0	3	5	10	13	Kyllä pystyn	31	4,06

26. Onko teidän aikataulu huomioitu kasvat keskustelu aikaa sovittaessa, jotta teilläkin olisi isänä mahdollisuus osallistua?

Vastaajien määrä: 31

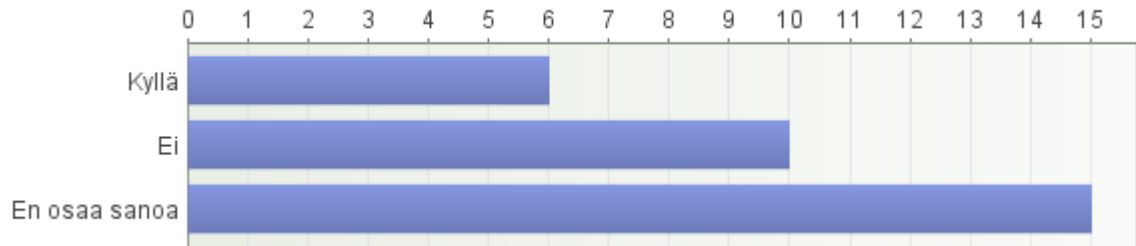
27. Keskustelu aikaa sopiessanne, kerrottiinko teille mikä on kasvat keskustelun tarkoitus?

Vastaajien määrä: 31

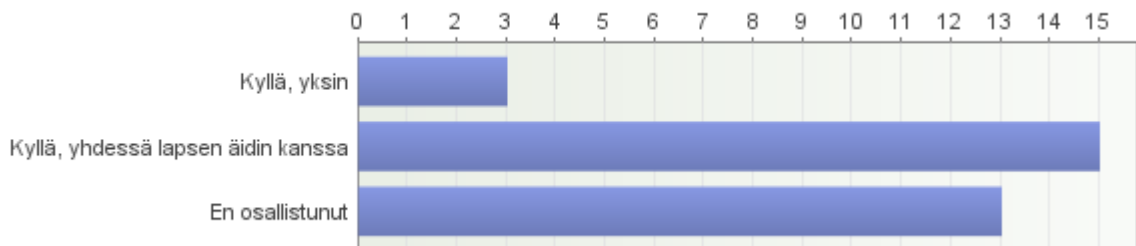
28. Onko henkilökunta ehdottanut keskusteluajan siirtämistä, jos äidille on ilmennyt este sovit-
tuun ajankohtaan, vaikka te olisitte päässeet paikalle?

Vastaajien määrä: 31

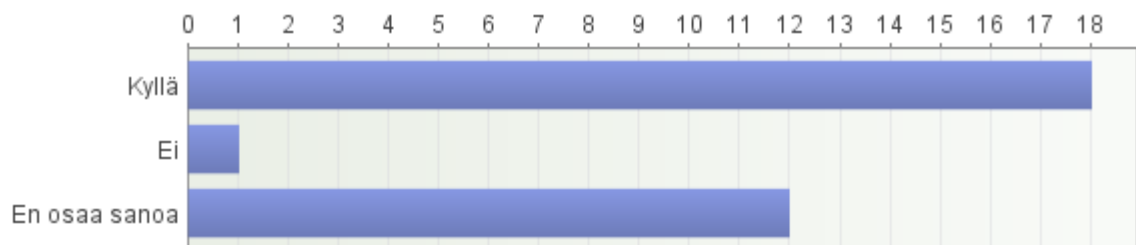
29. Osallistutteko isänä lapsenne kasvatuskeskusteluihin?

Vastaajien määrä: 31

32. Onko keskustelutilanteessa molemmille vanhemmille ollut valmiina varattuina omat tuolit?

Vastaajien määrä: 31

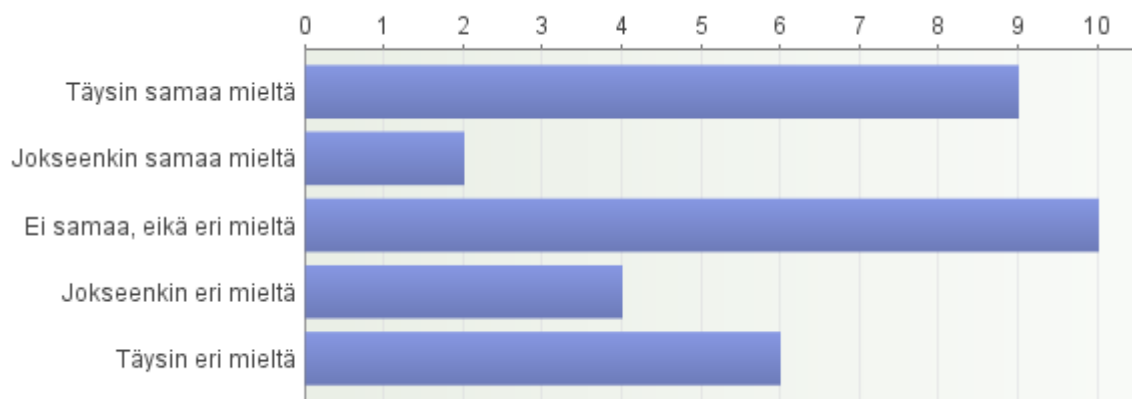
33. Kasvatuskeskustelu lomakkeen käyttö keskusteluissa:

Vastaajien määrä: 31

	1	2	3	4	5		Yhteensä	Keskiarvo
Lomake ei ole hyödyllinen	0	1	11	10	9	Lomake on hyödyllinen	31	3,87

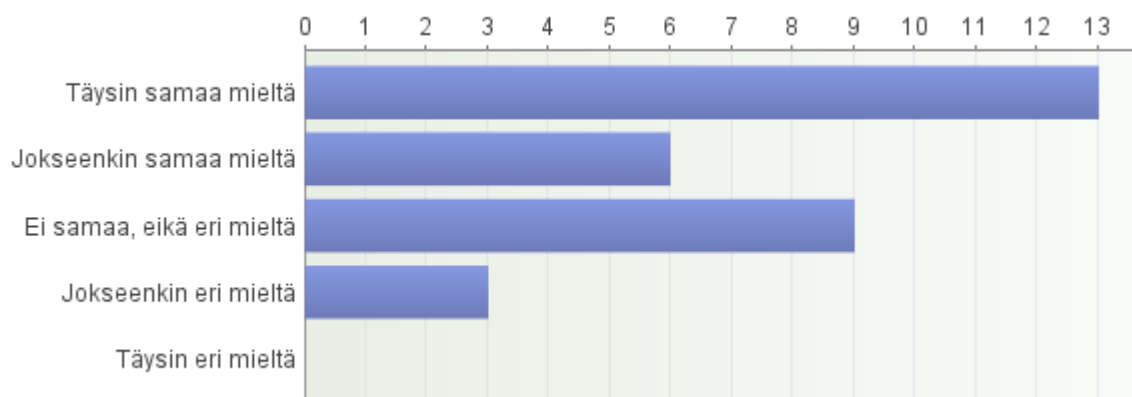
34. Olen isänä saanut henkilökohtaisen kutsun vanhempainiltaan?

Vastaajien määrä: 31

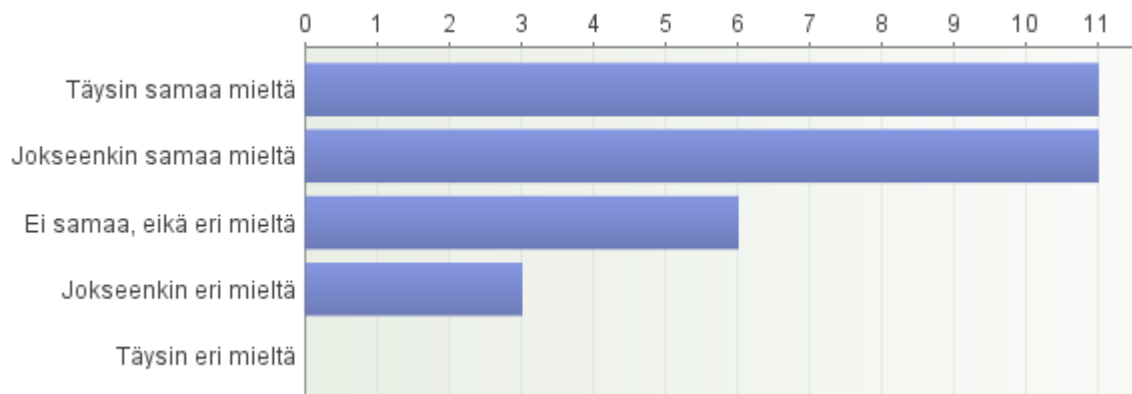
35. Koen isänä, että vanhempainillat ovat tärkeitä foorumeita hoitohenkilökunnan kanssa tehtävän yhteistyön kannalta.

Vastaajien määrä: 31

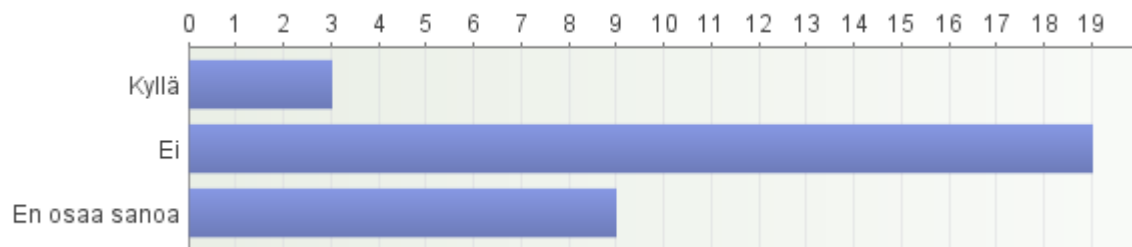
36. Koen lapseni kasvatuksen kannalta tärkeäksi, että osallistun isänä vanhempainiltoihin.

Vastaajien määrä: 31

38. Onko teiltä kysytty mielipidettä koskien päivähoito henkilökunnan ja isien välisen yhteistyön kehittamisestä?

Vastaajien määrä: 31

39. Haluaisitteko osallistua

Vastaajien määrä: 31

	Kyllä	Mahdollisesti	En	En osaa sanoa	Yhteensä	Keskiarvo
lapsenne päiväkodin toimintakulttuurin kehittämiseen?	5	11	7	8	31	2,58
keskusteluihin, joissa kehitettäisiin isien ja päiväkodin henkilökunnan välistä yhteistyötä?	4	15	5	7	31	2,48
Yhteensä	9	26	12	15	62	2,53